

VIENYBĖ

1886 DEIMANTINIAI METAI 1961

75 M. 22 N.

192 Highland Boulevard
Brooklyn 7, N. Y.

1961 M. BIRŽELIO (JUNE) 9 D.

Telefonas:
APplegate 7-7257

KAINA 15 C.

Mūsų nenulstantis keliaujantis diplomatas, PET Seimo Pirmininkas Vaclovas Sidzikauskas Maniloje. Aerodrome jį pasitinka "Neris" Bendrovės Vice prezidentas Romualdas J. Vindzius. V. Sidzikauskas Maniloje dalyvavo Azijos Anti-Komunistų Lygos suvažiavime ir neseniai grįžo į New Yorką.

Tragedija San Domingo respublikoj

Buvusio prezidento Eisenhower'o administracijos metu, Valstybės Departmento dirgavimu, Amerikos Respublikų Organizacijos suvažiavime Costa Rica saloje, buvo nutarta ne bausti Kubą ir jos raudoną diktatorių Castro, bet nukryžiuoti kitą lotynišką respubliką Haiti saloje, San Domingo ir jos patriotą prezidentą, generalissimo Trujillo. Jis, taip sakant, buvo pasmerkimas.

Tada tas žygis baugino daugelį rimtų valdininkų Washingtono, nes tai buvo lyg pastumimas tos bejėgės valstybės, svarbios strateginiu atžvilgiu šiame kontinente, į Sovietų glėbį. Iš seniau jau Trujillo buvo komunistų atakuojamas, apšauktas diktatorium, žmogžudžiu, kankintoju, grobiku, sugrobusiu šalies turtus

K. S. Karpis

savo naudai — apkaltinimai, kuriuos komunistai paprastai prikerpia savo aukai, ir amerikiečiai tam patiki.

Kai tada State Departmento sekretoriaus padėjėjas Dillon (dabar išdo sekretorius) senate vedė ataką pagreitinti Trujillo nubaudimą, Washingtono atsirado jo apgynėjų, plačiau dalykus permatančių, tik gaila jų nepakako.

Senatoriai diskusijose gyrė Trujillo kaip sumanų administratorių, kuris per 30 metų pusiau laukinę salą padarė rojumi. Jis pakėlė mokslą, išauklėjo įtakingą universitetą, praplėtė kultūrą, išgražino miestus, išstatė kelius, ir t.t.

Kaip vienas senatorius išsireiškė, Trujillo padarė savo valstybę stiprią ir pastovia

demokratią. Senatorius Ellender pasakė: "Būtų labai naudinga, jeigu visose Pietų ir Centralinės Amerikos valstybėse būtų Trujillo tipo valdytojų." Senatorius Eastland pavadino Trujillo "geriausiu Amerikos draugu".

Vadinas, Trujillo nebuvo toks, kokį jį vaizdavo Kremliaus agentai ir jų suklaidinti amerikiečiai. Tačiau Trujillo buvo "diktatorius", kuris nepripažino Sovietų ir neleido komunistams savo respublikoje laisvai siausti.

Castro, vos tik laimėjęs Kubos revoliuciją, turėjo savo programoje ir San Domingo užgrobimą. Kai kurie Washingtono teigė, kad San Domingo gali atitekti Castro diktatūrai. Už tai jis vėl mokės Amerikai atsidėkoti.

Nukelta į 10 psl.

Dabar

Juozas Tysliava

Šį kartą — iš lietuviškosios Chicagos, kuri paskutines gegužės mėnesio dienas — vejuotas kaip rudenį, bet žydinčias kaip pavasarį — palydėjo trimis spaudos dėmesio vertais įvykiais.

Mat, čia įvyko tautininkų seimas, Leonardo Šimučio veiklos ir tautininkų kapinų aukštinų sukaktį minėjimai.

Pažymėtina, kad šį kartą Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos seime tebuvo 39 delegatai. Bet seimo banketas buvo gausus svečiais. Taip pat gausus svečiais buvo ir Leonardo Šimučio veiklos 50 metų sukakties minėjimas.

Amerikos lietuviai mėgsta valgyti ir gerti... Nenuostabu, kad vadinamųjų kultūrinių pramogų rengėjai Chicagoje ir kitur, matydami didėjančią publikos apatiją ruošiamiems koncertams bei vaidinimams, vis dažniau išsireiškia:

"Ot, jeigu čia būtų buvę dešrų su kopūstais..."

Bet Lietuvių Tautinių Kapinų 50 metų sukakties minėjimo apeigose, kurių programos auksuotame viršelyje nežinomas dailininkas vaizduoja moterį su užlaustomis rankomis ir skausmo bei sielvarto žymėmis veide, šį kartą irgi buvo mažiau publikos.

Koncertų bei kultūrinių pramogų lankytojų skaičius Chicagoje kasmet vis mažėja. Nenuostabu, kad ir patys koncertų rengėjai nebeturi entuziazmo.

Chicagos Lietuvių Tautinių Kapinų aukštinės sukakties leidinyje, papuoštame Juozo Adomaičio — Serno, dr. Jono Šliupo, prof. Vaclovo Biržiškos, dr. Vinco Kudirkos ir kitų seniai ir neseniai mirusių veikėjų paveikslais, tarp kita ko randame:

"Praeitais metais nutarta priimti į kapines Amerikos lietuvių parašytos knygos, jų leisti laikraščių komplektai, organizacijų protokolų knygos ir įvairūs Amerikos lietuvių veiklą liečiantieji dokumentai. Knygos turi būti įristos, dokumentai gerai aptvarkyti, kad galėtų ligesni laiką išlikti sveiki. Norima, kad ateinančios kartos vienoje vietoje rastų lietuvių veiklą liečiančius dokumentus."

"Žmogus miršta, bet naudingi jo darbai pasilieka nemirštami", sako dr. T. Dundulis, kartą kalbėjęs šiose kapinėse. Su dr. M. J. Viniko pelenais, kuri irgi čia palaidoti, greta dr. J. Šliupo, dr. K. Griniaus pelenų, čia bus palaidoti ir jų darbai — darbai, kurie savo pavyzdžiais kalbės ateinančioms kartoms.

Ak, tos ateinančios kartos... "Man nusispjauti į ateinančias kartas", kadaise sušuko "tigras" Clemenceau.

Prieš 20 metų Vytautas Širvydas teiravosi, "kuris Amerikos lietuvių laikraščių sulauks deimantinio jubiliejaus?" Vienybė jau "sulaukė". Bet ar sulauks kiti mūsų laikraščiai? O tuo tarpu žvaigždžių dulkės, anot Byrono, dengia senosios kartos veikėjų kapus.

Kai šių žodžių autorius, vos pora valandų skridęs sprausminiu lėktuvu, atsirado seniausioje Chicagos lietuvių kolonijoje, Bridgeportu vadinamoje, Vladas Civiškas jam tuoju padovanavo Terros išleistą Antano Tulio novelių rinkinį TŪZŲ KLUBAS.

Ar tik šiame savo novelių rinkinyje senas Amerikos lietuvių rašytojas nebus atsakęs į vieną mums, laikraštiniams, rūpinimą klausimą? Pavyzdžiui, Tulyš rašo:

"Per tą dešimtmetį jau visur visi užmiršo Stasį Mockūną, tarytum nebūtų jis gyvenęs. Tuosyk Tūzų klube įsiai yra svarbesnis, negu buvo gyvas. Kas penktadienio vakarą penki gyvieji jį pasveikina stiklų pakėlimu, kartais pakalbina. Dažnai prisimena jo pasakytus žodžius: — Kišenės prikimšome, galvas tuščias palikome ir dabar esame kiaulės su popieriniais ragais."

Mat, "kur Tūzų klubas lošia pokerį, ten ir Mockūno kaukė padėta ant stalo prie patogiausios tuščios kėdės."

Taip, autoriaus pavaizdavimu, Tūzų klubas gerbdavo savo mirusį narį...

Knyga įsigytina ir skaitytina. O tuo tarpu šių žodžių autorius prisimena Antano Olšausko pasakojimą, kaip vienas jo agentas, rodydamas juodosios magijos "stebuklus", užrašė nėdavęs laikraštį nemokantiems skaityti "kazirnikams"...

Šių dienų "kazirnikai" yra pažangesni: lošia pokerį, vietoj "einikio", moka skaityti, bet laikraščių visticiek neprenumeruoja, nors baltosios magijos stebuklus tu jiems rodytum.

Atsiminus Antaną Olšauską, savo laiku leidusį laikraštį ir knygas, negali neatsiminti ir jo sunaus Antano Olio. Ypač esant Chicagoje, kur beveik kiekviename žingsnyje randi šio dar taip neseniai mirusio veikėjo pėdsakus.

Nereikia, kad Antano Olio draugai tau kalbėtų apie jį. Užtenka bent viena jų susitikti, ir tuojau pasigendi tu, kurį visi gerbė ir mylėjo. Antano Olio atminimas yra gyvas kiekvieno jo buvusio draugo, bendradarbio ir net paprasto, eilinio pažįstamo veide. Nėra dienos, kad tu, būdamas Chicagoje, neprisimintum Olio.

Nukelta į 4 psl.

Baisiojo Birželio minėjimų proga

Lietuvos Laisvimo veiksnių komunikatas, Vilko bei Alto nesental paskelbti atsisaukimai ragina Birželio mėn. įvykių minėjimų proga suaktyvinti kovą prieš sovietinį kolonializmą. Griuvus sovietų kolonialinei imperijai, laisvam gyvenimui keltysi ir mūsų tėvynė Lietuva.

Konkretus žingsnis į rusų kolonijomis paverstų Baltijos valstybių išlaisvinimą būtų

Kuchel-Lipscomb rezoliucijų pravedimas JAV kongrese. Tad pastangos už šių rezoliucijų pravedimą Birželio įvykių minėjimuose ypač turėtų būti sustiprintos.

Los Angeles mieste jau visas dešimtmetis veikia Jungtinis Baltų Komitetas ir lietuviai — latviai — estai Birželio įvykius mini kart. Šių metų masiniame minėjime yra pravedama tokia rezoliucija:

WHEREAS the liberty of Lithuania, Latvia and Estonia was forcibly violated and suppressed by Soviet Russia in June 1940, notwithstanding solemn treaties and agreements of nonaggression; and WHEREAS the Lithuanian, Latvian and Estonian people are strongly opposed to foreign domination and are determined to restore their freedom and sovereignty which they had rightly and deservedly enjoyed for many centuries in the past; and WHEREAS the Soviets have deported or killed over twenty per cent of the Baltic population since June 1940; and WHEREAS the United States Government on July 23, 1940, condemned such aggression and refused to recognize Soviet occupation of Lithuania, Latvia and Estonia: Now therefore, be it RESOLVED, That we Americans of Lithuanian, Latvian and Estonian descent reaffirm our adherence to American Democratic principles of government and pledge our support to our President and our Congress to achieve lasting peace, freedom and justice in the world; and be it further

RESOLVED, That we urge the United States Congress to pass the S. Con. Res. 12 and H. Con. Res. 153, introduced in February 1961, by Sen. Thomas H. Kuchel in the Senate and Rep. Glenard P. Lipscomb in the House, requesting the President of the United States to bring up the Baltic States question before the United Nations, and to ask that the United Nations request the Soviets to withdraw from the Baltic States, to return all Baltic exiles from Siberia, prisons and slave-labor camps and to conduct free elections in Lithuania, Latvia and Estonia under the United Nations supervision; and be it finally

RESOLVED, That copies of this resolution be forwarded this day to the President of the United States, the Vice President of the United States, the Speaker of the House of Representatives, the Secretary of the State, Sen. Mike Mansfield, Sen. Everett M. Dirksen, Sen. Thomas H. Kuchel, Rep. John W. McCormack, Rep. Charles A. Halleck, Rep. Glenard P. Lipscomb, the Chairman and all members of the Senate Foreign Relations Committee, the Chairman and all members of the House Foreign Affairs Committee, and the press.

BALTIC STATES JOINT COMMITTEE

Julius Jodelė, President

Kviečiame ir kitų kolonijų minėjimuose panašias rezoliucijas priimti ir vieningai į laisvimo kovą jungtis.

ALT Los Angeles sk. Valdyba

L. Kančausko nuotrauka

Los Angeles L. D. K. Birutės Draugija gegužės 27 d. surengė turtingą Pavasario Ziedų balį, kurio pelna paskyrė už Geležinės uždangos vargstantiems lietuviams šelpti. Nuotraukoje: iš k. į d.: Seštokienė, Dirvenskienė, Kaminskienė, Mellus, dvi nepažįstamos, Br. Ralla, Rajlienė, Kaminskas, Seštokas ir Br. Dūda (stovl).

RADIJO PIKNIKAI

Lietuvos Atsiminimų radijo programos, vadl. Jokūbo Stuko ir Rūtos ansamblio piknikai įvyksta š. m. rugpjūčio 6 d. Jamaica Polish National Park, 108-11 Sutphin Blvd., Jamaica, N. Y. ir rugsėjo 10 d. Royal Gardens Park, 990 E. Hazelwood Ave. Rahway, N. J. Kaip kasmet, taip ir šiemet bus idomi ir įvairi programa.

KUR ATOSTOGAUTI?

LUŠIAI IR VETAI nuosirdžiai kviečia atvykti į gražią CAPE COD ir atostogas praleisti jų puošnioje MĖŠKOS VILKOJE ar MĖŠKIUKO vasarnamyje. Šeiminiškai užtikrina: Gražią ir ramią aplinką. Erdvius, patogius ir jaukius kambarius. Gerą ir sveiką maistą. Pavakarėlius su programėliniais vaikams ir t. S. M. LUŠYS, 105 Grand Street, Brooklyn 11, N. Y. EV 7-5576.

Paminklinio kryžiaus šventinimas

New Haveno ir apylinkės lietuvių baisiojo birželio dvidešimtmetį paminėti, stato paminklinį lietuvišką kryžių. Kryžiaus pašventinimo iškilmės įvyks birželio 18 d. Numatyta sekanti programa:

Iškilmingos pamaldos už mirusius sibiro tremtinius ir žuvusius už Lietuvos ir Amerikos laisvę kareivius 10 val. r., Šv. Kazimiero parapijos bažnyčioje, 339 Greene St., New Haven.

Kryžiaus šventinimo iškilmės prie bažnyčios darželio 12 v. Kalbės klebonas kun. Martutis, Senatorius Dodd, miesto mēras ar jo atstovas ir Lietu-

vių Bendruomenės apylinkės pirmininkas. Kryžiaus šventinimo apeigas atliks prel. Balkūnas.

Po iškilnių parapijos salėje užkandžiai (\$1.50 asmeniui) tautiniai šokiai, sveikinimai, ir kt.

Kviečiame šiose reikšmingose iškilmėse skatlingai dalyvauti. Mūsų kolonija negausi, todėl labai laukiame svečių iš artimesnių kolonijų.

„Litufilmas ir garsas“ direktorius P. Jasiukonis pažadėjo iškilmes filmuoti, todėl pageidautina, kad moterys pasipuoštų tautiniais rūbais.

ANTANAS GRUZDYS

P. Jasiukonio nuotrauka

VIRŠUJE: Gegužės 18 diena Pletinės Connecticut Valstybinėje Kolegijoje buvo suruošta lietuviškos tautodailės parodėlė. Ji buvo gausiai lankoma ir plačiai paminėta New Haveno ir tos kolegijos spaudoje. Parodėlę organizavo Jonė Rastaitė, kuri nuotraukoje matoma su kolegijos prezidentu dr. Hilton C. Buley. Jis, parodėle buvo tiek sužavėtas, kad mokyklos meno mokyklai patarė susipažinti su lietuvišku menu.

Vienybės skaitytojai, kuriu prenumerata baigėsi, maloniai prašomi nedelsti atsilyginti už laikraštį. Prenumeratos terminas yra pažymėtas greta vardo ir adreso. Prenumerata metams \$7.00. Iš anksto sumokant už dvejus metus - \$12.00; už tris metus - \$15.00.

Joseph Andrusis TRAVEL BUREAU

87-09 Jamaica Avenue Woodhaven, 21, N. Y.

Telefonas VI 7-4477

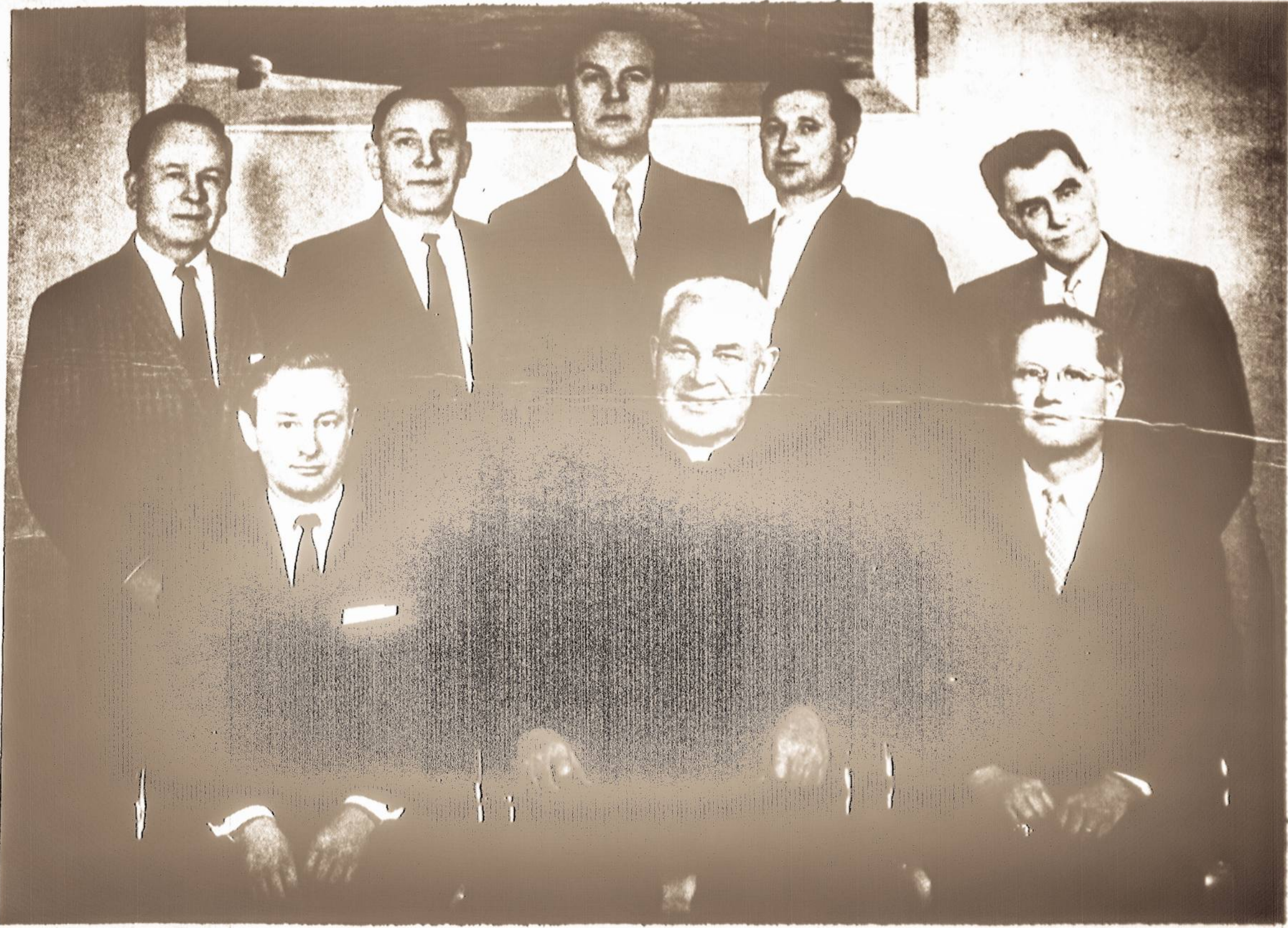
BILIJETAI PARDUODAMI visomis susisiekimo priemonėmis | visas pasaulio vietas

PERKANT - PARDUODANT NAMUS AR IŠNUOMIJANT BUTUS, APDRAUDOS, federalinių ir valstybių (Income Tax) užpildymo, pirkimui piniginių poraičių (Money Orders) ir įvairiausių kitais reikalais, kreipkitės

HAVEN REALTY & INSURANCE

87-09 JAMAICA AVENUE WOODHAVEN 21, N. Y. TEL. VIRGINIA 7-4477 Kasdien nuo 9 val. r. iki 9 v. v. Sekm. nuo 1 v. p. iki 5 v. v.

II DAINŲ ŠVENTĖS VYKDOMASIS KOMITETAS, kuris veda visą tos didelės šventės paruošimo darbus. Nuotraukoje iš kairės į dešinę sėdi Vytautas Radžius, vicepirmininkas, prelatas Ignas Albavičius, komiteto pirmininkas, Teodoras Blinstrubas, vicepirmininkas; stovi iš k. į d.: Justas Kudirka, vicepirmininkas, Jonas Paštukas, sekretorius, Jonas Zdanis komiteto narys muzikiniams reikalams, Jonas Jasaitis, LB Chicago's Apygardos atstovas, ir Stasys Daunys, spaudos reikalų vadovas. Dainų šventėje dalyvaus 1,000 dainininkų iš visų JAV ir Kanados.

Clevelandiečiai ruošiasi Dainų Šventei

JAV ir Kanados Lietuvių Antroji Dainų Šventė, įvykstanti liepos 2 d. Chicagoje, sudarino šio krašto dainuojantį jaunimą. Giesmininkų sambūriai, kurie yra pasinešę kelias dešimtis Dainų Šventę, šiuo metu braukdami devintą praktiką, atliekė tai dienai skirtų dainų bei giesmių paruošimą. Ant veržlių ir idealistinių nusitokusių giesmininkų pečių dar gula ir kita našta — surinkti pinigų bent pusei kelionės išlaidų apmokėti, nes Dainų Šventės Komitetas teigia nepajėgsiančias visų chorų kelionių išlaidų pilnai apmokėti.

Jaudinančią darbo karštybę nuden pergyvena ir Clevelando žvalusis jaunimas: Čiurlionio Meno Ansamblio giesmininkų šeima ir Šventojo Jurgio Parapijinis choras, viso viršum šimto dainuojančių dušų. Tai šimtinė nuvažiuoti į Čikagą reikės nemažai pinigų. Taigi, jau dabar, ne taip gau-

sus ir piniginiai nepajėgus, mūsų visuomeniniai bei kultūriniai sambūriai, pagal turimus išteklius atiduoda šiam svarbiam reikalui savo kuklią duoklę. Berods, viena iš pirmųjų, su savo duokle paskubėjo Susivienijimo Lietuvių Amerikoje 14 Kuopa, iš savo išdo paskirdama \$10,00 auką.

Našiausią paramą mūsų giesmininkams yra numatęs suteikti Clevelando Lietuvių Piliečių Klubas. Klubo vadovybė šiam tikslui ruošia birželio 24 d., Seštadienį, 7:30 valanda vakare, taip vadinamą Mažąją Dainų Šventę, kurios gausią ir turiningą dainų programą išpildys Čiurlionio Meno Ansamblio choras, vadovaujamas muziko Alfonso Mikulskio ir Šventojo Jurgio Parapijos choras, vadovaujamas muziko Prano Ambrazo. Malonu pažymėti, kad Clevelando L. P. Klubo vadovybė šiuo at-

vėju mūsų dainuojančiam jaunimui rodo išskirtiną palankumą, nes salę ir svetainę tam koncertui suteikia nemokamai ir visą pelną atiduoda minėtų dainininkų sambūrių kelionės išlaidoms padengti.

Suprantama, kad Clevelando Lietuvių Piliečių Klubo vadovybės gražaus sumanymo pasisekimas priklausys nuo mūsų, jeigu mes tą vakarą visi patrauksime į Lietuvos salę ir savo kukliu piniginiu našu papildysime to vakaro kasą. Susidomėti Mažąją Dainų Šventę mus turėtų paskatinti ne tik pareigos jausmas, bet ir susidomėjimas tuo retu koncertu, kuriame bus išpildoma dauguma dainų iš Antrosios Dainų Šventės programos. Tiems, kurie negalės pasinešti į Čikagą, ypačiai senesnio amžiaus mūsų lietuviškos dainos mylėtojais, tai vienintelė proga išgirsti bei pasi-

gėrėti lietuviškosios dainos grožiu.

Tą vakarą paveškime tik Mažąją Dainų Šventę! Neruoškime kitokių parengimų! Eikime į koncertą patys ir paskatinkime kitus.

ANDRIUS JOGAUDAS

Sėkmingas koncertas

BALF-o 52-jo skyriaus Philadelphiaje valdyba šių metų gegužės 27 dieną surengė koncertą — pobūvį, kuris praėjo su dideliu pasisekimu. Gauta gražaus pelno, kuris bus persiustas vargo mokyklų sunkiai būklei pagerinti. Džiugu, kad mūsų visuomenė taip gražiai tą kilnų tikslą parėmė.

Valdyba nuoširdžiai dėkoja visoms moterims, aukojusioms bufetui ir visiems koncertą atsilankiusiems. Mūsų nuoširdi lietuviška padėka Leonui Kaulinui ir jo vadovaujamam tautiniam dainos ansambliui su soliste V. Bendžiūte, taip pat Baltimores tautinių šokių ansambliui vadovaujamam p. Brazaičio, kurie atliko programą be honoraro. Dėkojame rašytojui Antanui Gustaičiui, nepagalėjusiam atvykti iš Bostono ir klausytojus linksminti savo satyra. Nuoširdi padėka: Mošinskienei, Ramanauskienei, Stankienei, Starkienei, dirbusioms bufete ir prie loterijos; Vasienai, Gudėnui, Lušaičiui, Rukšiai, Salčiūnui, dirbusiems visą vakarą. Dėkojame Philadelphiaje, Media, Chester, Riverside, Cambridge ir kitų vietovių lietuviams, gausiai atsilankiusiems. Atskira padėka priklauso Adolfui Gaigalui, sudariusiam ir pravedusiam programą ir Irenai Bendžiūtei už gražių plakatų nupiešimą. Turime vilčių kad ir ateityje lietuvis atsilieps į lietuvių pagalbos šauksmą.

VALDYBA

Gegužės 12 d. kan. dr. J. Končius, Balfo pirmininkas, išskrido iš New Yorko į Madridą. Aplankęs vietos lietuvius ir Madrido radijo liet. programos vedėjus, išvyko Romon. Gegužės 23 d. kalbėjo per Vatikano radiją į Lietuvą, nupasakodamas dabartinę Bendrojo Amerikos Lietuvių Šalpos Fondo — Balfo veiklą.

Esant vilčių gauti materialinės paramos Pietų Amerikos lietuviams, Balfo Centras užmezgė ryšius su atitinkamomis lietuvių bendruomenėmis ir su Vyr. Liet. Bendruomenės vadovybe Kanadoje.

V. Gruzdžio nuotrauka

Brooklyno Operetės Choras, vad. M. Cibo ir Rūtos Ansamblis, vad. A. Kačanauskas, dainuoja "Mažąją Dainų Šventę" Philadelphiaje praėjusią sekmadienį. Koncertas buvo sėkmingas.

Daina mus guodžia džiaugsme ir skausme!

JAV IR KANADOS LIETUVIŲ

DAINUŠ ŠVENTĖ

1961 m. liepos 2 d., 3 v. p. p.

INTERNATIONAL AMPHITHEATRE

43rd ir Halsted Streets

BILIETŲ KAINOS:
5, 4, 3, 2, ir 1 dol.

Chicagoje

BILIETAI PAŠTU UŽSAKOMI
kartu siunčiant pinigų čekį, šiuo adresu:
Lithuanian Song Festival
2501 West 69th Street
Chicago 29, Ill.

DALYVAUJA CHORAI IŠ JAV IR KANADOS

LIETUVIŲ AMERIKOS PILIEČIŲ KLUBAS

280 Union Avenue Brooklyn 11, N. Y.

BARAS IR RESTORANAS. Salės koncertams,
siekiami ir kitokiems pramogoms.

Sudirinkimui - nemokamai. Spaudos kiekis

KOSTAS VAITAITIS, Reikalų Vedėjas

Telefonas: EVERgreen 4-9672

VIENYBĖ

1886 DEIMANTINIAI METAI 1961

192 Highland Boulevard, Brooklyn 7, N. Y.
Telefonas: APplegate 7-7257

Dabar

Atkelta iš 1 psl.

Bet Antanas Olis, nuo kurio mirties birželio 3 d. suėjo lygliai trys metal, savo asmenybe, savo darbais tebėra gyvas visoje plačioje Amerikos lietuvių visuomenėje. Nėra Amerikoje gimusio lietuvio, kuris savo pašaukimo srityje būtų taip toli nuėjęs, kaip Antanas Olis. Juo didžiosios senieji ir naujieji ateiviai. Jis buvo ir tebėra kelrodis Amerikoje gimusiems. Ypač tiems, kurie nori vaidinti tam tikrą vaidmenį šios šalies politikoje.

Olis savo darbais pasistatė paminklą. Bet paminklą jam turėtų pastatyti ir visuomenė. Ypač tos draugijos, kurias jis kūrė, su kuriomis jis bendradarbiavo.

Lietuviai, latviai ir estai kasmet vieni kitiems priekaištauja: Jūs nesilankote! Baisiojo birželio minėjimus, užmiršote trėmimus! Sibirą ir t. t.

Tiesa. Tie minėjimai skystoki. Gal dėl to, kad apie birželio mėnesio vėduklę prasideda karščiai, ir žmonės vyksta į laukus. Todėl gal būtų laikas pagalvoti apie tokių minėjimų ruošimą po atviru dangumi.

Bet ar šiuo atveju yra geriau su kitais, pavyzdžiui, su lenkais? Štai šiomis dienomis Chicagoje lenkai ruošė Katyno žudynių dvidešimtmečio minėjimą. Lenkams, kurių Chicagoje yra keltais kartais daugiau, negu lietuvių, latvių ir estų drauge paėmus, rodos, tai turėtų ypač rūpėti. Juk ten, prie Smolensko, kurį Lietuvos kunigaikščiai laikė "raktu į Maskvą", Stalino budėliai išžudė 12,000 Lenkijos karininkų. O ar žinote kiek šiame Katyno minėjime dalyvavo Lenkijos patriotų? Ogi visa devyniolika...

Taip atsimenama tautiečių skriaudos. Priešingai — pabėgusieji nuo tų trėmimų dažnai užmiršta pareigas savo tautai, net užmiršta, kad su vaikais reikia kalbėti gimtąja kalba.

Telsindamiesi dėl to, jie atskina: "Mes jau nurašyti savo tautai..." Bet jie, būdami "nurašyti", vis dar kalba apie "išlaisvinimą."

Iš tikrųjų, niekas jų nenurašė, tik jie patys baigia save nukalbėti.

J. Tysliavos, Jr. nuotrauka

BIRUTĖ NOVICKIENĖ ir poetas Faustas Kirša iš Bostono, šią savaitę lankydami New Yorke, viešėjo ir pas buv. advokatę ir žinomą visuomenininkę Ozone Parke, L. I. Abudu atydžiai klausosi Vienybės deimantinio jubiliejaus iškilnių programos įrengtuose juostose. Šį mėnesį sueina 20 metų, kai Birutė Novickienė, ligos pakirsta, nevaikščioja, bet visoje Amerikoje nerasis kitos moters, kuri taip gyvai rūpintusi Lietuvos ir bendrais lietuviškais reikalais.

Mano zodis Vienybei

Mano pažintis ar, geriau sakant, draugystė su Vienybe siekia keliasdešimt metų. Kaip ji, taip ir mes, senieji ateiviai, matėme čia ir karšto ir šalto. Vienybei dažnai trukdavo lėšų, vadovaujančių žmonių ir visuomenės paramos. Mes gi, senieji, taipgi išgyvenom depresiją ir nedarbo laikus, neretai būdavom kitataučių žeminami, užgauliojami ar net užpuldinėjami. Bet nei Vienybei nei mums tada nepritrūko lietuviško užsispyrimo, kantrybės bei išvermės kovoje su kliūtimis.

Nors kartais šluvuodama, Vienybė vis ėjo, o mes laukėme šios mums taip savos ir artimos viešnios. Ji lankė ir suodiną Pensilvanijos angliakasi ir prie stalo ar mašinos susilenkusį kriaucių ar kitur vargantį, už centus ilgas valandas dirbantį, tautietį.

Ne vienam kuris neatskirdavo tautybės nuo tikybos, Vienybė, tada dar Vienybė Lietuvininkų, padėjo susiprasti kas jis yra — lenkas, katalikas, ar lietuvis? Buvo tokių, kurie rašėsi į kitataučių parapijas ar kitaip svetimųjų reikalus rėmė, o kiti, vos iš laivo išlipę, jau dėjos "tikrais amerikonais". Visiems tiems, lyg užmerktomis akimis klaidžiojantiems, Vienybė rodė kelią.

Tautinės vienybės mintis, išreikšta pirmutiniame laikraščio pavadinime, buvo svarbi ne tik prieš keliasdešimt metų, kai kasmet tukstančiais iš "kraujaus" atplaukdavo naujų ateivių, bet ir dabar. Juk esame maža, išblaškyta ir naikinama tauta. Tautinė vienybė yra svarbiausia priemonė išsaugoti lietuvių ir išlaikyti mūsų įstaigas ir organizacijas.

Mano nuomone, senasis laikraščio vardas — Vienybė Lietuvininkų buvo net geresnis, nes aiškiau ir stipriau pabrėždavo tautos vieningumo reikalą.

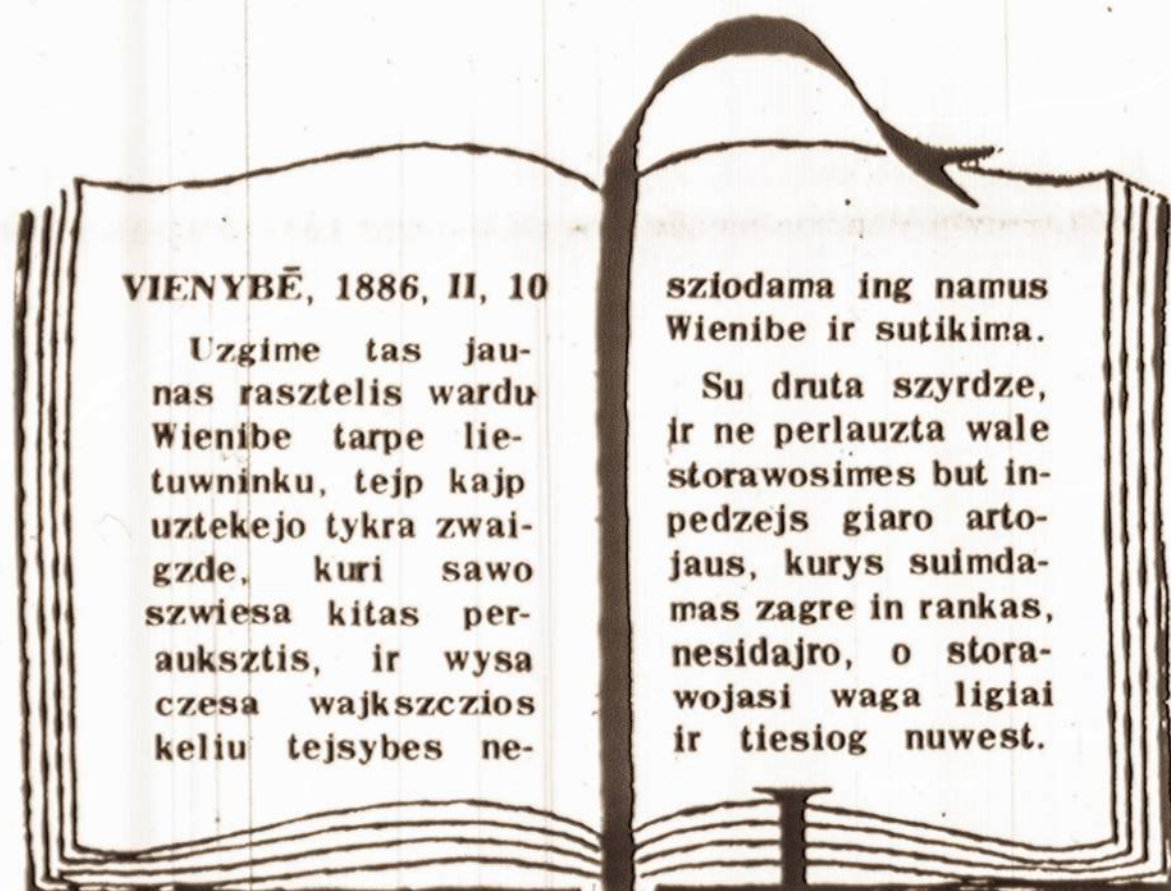
Dabar, kai mes nusenom, o šalia mūsų jau spėjo gerai įsikurti, naujieji, pokariniai, ateiviai, mane stebina, kad mūsų laikraščiai susirūpinę savo netikra padėtimi ir jaudinasi dėl ateities. Juk dabar netrūksta nė vadovaujančių galvų, ne pajėgių raštingų talkininkų nei storų piniginių.

Man nesuprantama ir labai liūdna, kad šviesūs, išlavinti šių laikų lietuviai taip greit praranda tikėjimą savimi ir taip lengvai atsitraukia nuo didžiųjų tautos reikalų.

Būdamas Lietuvininku ne tik pavarde, bet ir visa širdimi, sveikinu Vienybę, sulaukusią deimantinio jubiliejaus, linkėdamas jai išvermės! Labai gerai žinodamas, kad vienybės žodžių neužtenka, linkėjimams sustiprinti pridėtu šimtinę. JONAS LIETUVNINKAS

Jonas Lietuvininkas, žinomas Baltimorės senosios kartos veikėjas ir kultūrininkas, Vienybės skaitytojas ir rėmėjas, šio mėnesio (šv. Jono dieną) 24, švenčia 79 metų sukaktį.

VIENYBĖ, 1886, II, 10

Uzgime tas jaunas rasztelis wardu Wienibe tarpe lietuwninku, tejp kajp uztekejo tykra zwai-gzde, kuri sawo szwiesa kitas perauksztis, ir wysa czesa wajkszczius keliu tejsybes ne-

szlodama ing namus Wienibe ir sutikima.

Su druta szyrdze, ir ne perlauzta wale storawosimes but inpedzejs giaro artojaus, kurys suimdamas zagre in rankas, nesidajro, o storawojasi waga ligiai ir tiesiog nuwest.

Š praeities Tavo sūnūs...

Ameryke išeina 14,160 gazetų. Kasdieniu 1216, po 5000 korna tury skajtitoju, Kryszczlonyszku ižejna 700 daugeuse iz New Yorke, Philadelphijos, Bostono ir Plymouthe "Wienibe Lietuwninku". Iz skajtlu masoniszku pryguli "Lietuwiszkasys Balsas". Dėl nebiliu ir tamsiu 19 gazetų. Wokiszku 600, skandy-nausku 60, francuzyszku 42 czekam 18, lenkiszkam 9, lietuwyzkam Plymouthe Wienibe Lietuwninku 1, ir New Yorke asztuony numerej per metus "Balso Lietuwiszko", Ejrjyszlu 1, hebrajiska 1, činska 1, indypkam 1. Szimta deszimts metu atgalos buvo iz wyso Ameryke gazetų septynios.

* Pas mus Lietuvo szalta wasaroje ledwa pradejo set, ankstibi miezej ne sudigo, o kad ir koks diegas iszlindo taj no szalczių pagelto; bulwes saulės nemato kad ir anksti pasyso-dyno.

VIENYBE, 1886 m. birž. 9 d.

DEIMANTINIO FONDO RĖMĖJAI

J. Lietuvininkas	\$100.00
Baltimore, Md.	
A. Zinzeleta	20.00
Baltimore, Md.	
A. Poderis	10.00
Brooklyn, N. Y.	
B. Užemis	10.00
Rochester, N. Y.	
A. Diffendal	6.00
Baltimore, Md.	
F. Bočiūnas	5.00
Hartford, Conn.	
Dr. P. Legeckis	5.00
Jamaica, N. Y.	
V. Medzeveckas	5.00
Baltimore, Md.	
A. Dilba	3.00
Philadelphia, Pa.	
J. Lapurka	3.00
Maspeth, N. Y.	
J. Makauskas	3.00
Brooklyn, N. Y.	
P. Narvydas	2.00
Brooklyn, N. Y.	
A. Čepulis	1.00
Philadelphia, Pa.	

Visiems aukotojams nuosirdžiai dėkojama.

Mums

rašo

Dr. Kazys Sruoga Vienybės balandžio 28 d. savo straipsnyje "Milijonas dolerių... ir žurnalistų organizavimas" paliečia lietuvių spaudos darbuotojų organizacinius reikalus šiame krašte. Nellesdamas šiuo metu labai populiarių "milijono dolerių" (yra daug, kas apie juos pasigardžiuodami kalba), sustosiu ties labai nepopuliaria tema — žurnalistų organizavimu.

Labai gera, kad dr. K. Sruoga ryžosi pajudinti žurnalistinius reikalus. Jie, tur būt, dabartiniu laiku yra vieni iš tų, kurie, atrodo, mažiausiai kam nors rūpi. Laikraščiai pilni rašinių, skelbimų ir kitokių

Nukelta į 10 psl.

LIŪDNA SUKAKTIS

Apie suvalkiečių ūkininkų sušaudymą 1936 metais vis dar tenka prisiminti.

Ta sena Zaizda, deja, negija. Amerikoje gyvenančių Vienybės skaitytojų eilėse randasi sušaudytųjų artimieji, kurie po 25 metų tebesisieloja.

Čia pasisako Eugenija Protosevičiene, sušaudytojo našlė, kuri ypač sunkiai išgyveno savo vyro tragediją. Nei laikas, nei nauja aplinka jos širdies skausmo dar neišblaškė. RED.

Gegužės 23 dieną suėjo 25 metai, kai karo lauko teismo sprendimu Kaune prie 6-to forto, buvo sušaudyti keturi suvalkiečiai ūkininkai: Alfonsas Petrauskas, Kazys Narkevičius, Bronius Protosevičius ir Petras Šarkauskas. Tik pastarasis buvo iš Vištyčio valsčiaus, o visi kiti iš Pajevonio valsčiaus, Vilkaviškio apskr.

Baltimorėje gyvena vieno jų našlė, Vienybės skaitytoja, Eugenija Protosevičiėnė, dabar Drazdienė. Šiomis dienomis su ja kalbėjau apie tą skaudų įvykį ir kokiomis aplinkybėmis tada žuvo B. Protosevičius.

„... šviežiat-surausta žemė ir kuolių vietos, kur nelaimingieji buvo pririšti...“ Stovi našlė Eugenija Protosevičiėnė su savo seseria.

„Kai sušaudė, mano a. a. vyras buvo 29 metų amžiaus“, — pasakojo Eug. Protosevičiėnė. „Buvo atitarnavęs Lietuvos kariuomenę, gusaruose. Gyvenome jo tėviškėj Užbalių kaime. Jo motina ir močiutė, dar buvo gyvos, o tėvas, senasis Protosevičius, buvo miręs. Į jų 21 hektaro gerai sutvarkytą ūkį aš buvau atėjęs į marčias. Ten buvau pragyvenusi nepilnus metus.“

- Kuo Jūsų vyras buvo kaltinamas? - paklausiau.

— Jokiai partijai jis nepriklausė, buvo ramus būdo, apylinkėj buvo gerbiamas. Tuo laiku buvo ūkinė krizė, ūkininkams buvo blogas gyvenimas: viską ką jie pagamindavo ar užaugindavo, buvo nuostolingai pigu, ypač grūdai beveik už nieką. Žmonės pradėjo reikalauti pagerinimo. Kad atkreiptų į savo sunkią padėtį vyriausybės dėmesį, ūkininkai susitarė streikuoti, vienas kitą draudė, kad nieko nevežtų į miestą parduoti, kad netektų pieninėms pieno.

Mano vyras nebuvo nei joks „patamsio gaivalas“ nei „priešvalstybinis elementas“, kaip tuo laiku vertino nerimaujančius ūkininkus Lietuvos Aidas, bet tik jautriau už kitus pergyveno nežmonišką ūkio gaminių nuopiginimą ir vyriausybės visišką abuojumą. Protosevičius nenorėjo rankas nuleidęs laukti, bet stengėsi ką daryti, įteškojo permaitos į gerąją pusę ne tik sau, bet ir kitiems.

Tais laikais buvo paplitęs vadinamas „vekselių žiravimas“. Kai žmogus skolindavosi pinigų, šalia jo parašo buvo reikalaujama dar dviejų kitų asmenų parašai, kurie užtikrina, kad skola bus atmokėta. Pinigų laiku skolintojui negrąžinus, jie buvo išjėškomi iš žirantų. Ūkiui pagerinti ir dalims išmokėti suvalkijoje žmonės buvo daugiau įbridę į skolas, negu kitur Lietuvoje. Užėjus sunkmečiui, jie nepajėgė nustatyti laiku bankams atsisteisti. Taip nukentėjo daug žirantų. Tokių bėdų turėjo ir mano vyras. Jis pyko ir

Nukelta į 8 psl.

Bronius Protosevičius su žmona Eugenija tuojau po vedybų. Juodu išgyveno nepilnus metus, kai nelaimė palietė šeimą.

Eugenija Protosevičiėnė su dukrele Irena (dabar ištekėjusi ir gyvena New Yorke).

LB Rinkimų Komisijos pranešimas

Lietuvių Bendruomenės Vyriausioji Rinkimų Komisija praneša, kad š. m. birželio 4 d. posėdyje, peržiūrėjusi rinkimų davinius į III-čiąją LB Tarybą rado, kad iš viso buvo paduota 4,632 teisėti balsai ir tarybos nariais išrinkti šie asmenys:

LOS ANGELES Apygardoje: NAKAITĖ — ARBAČIAUSKIENĖ Elena (ALĖ RŪTA), 45m., rašytoja (71 balsais). Kandidatas — Leonardas Valiukas, 40 m., tarnautojas, 57 b.

CHICAGOS Apygardoje: JASAITIS Jonas, 34 m., teisininkas, tarnautojas, 1268 b. ADAMKAVIČIUS Valdas, 34 m., inžinierius, 1229 b. KISIELIUS Petras, 43 m., med. gydyt. 1104 b., VARDYS Vytautas, 36 m. Dr., universiteto prof., 1059 b., BLINSTRUBAS Teodoras 54 m., pedagogas, 966 b., RAZMA Antanas, 38 m., med. daktaras, 929 b., GARSVA Pranas, 46 m., R. Kat. kunigas, 860b., JAKUBĖNAS Vladas, 56 m., kompozitorius, pianistas 849 b., SHOTAS G. Bruno, 38 m., tautinių šokių mokytojas, 846 b., SANTARAS Stasys, 52 m., R. Kat. kunigas, 836 b., MACKUS Algimantas, 30 m., rašytojas, 816 b. ŠVEDAS Jonas, 66 m. karininkas, ekonomistas, 800 b. KANDIDATAI: AMBRŪZAITIS Kazys, 42 m. medicinos daktaras, 793 b. GAUČYS Povilas, 59 m. rašytojas 792 b., RUGIS Jonas, 60 m. inžinierius, universiteto prof.

VIDURIO (CLEVELAND) Apygarda: BARZDUKAS Stasys, 54 m. mokytojas 563 b., BACHUNAS Juozas, 68 m., ūkininkas 443 b. MIKULSKIS Alfonsas, 51 m., muzikos mokytojas, dirigentas, 377 b. NASVYTIS Algirdas, 50 m. inžinierius, 359 b., KAMANTAS Vytautas, 31 m., inžinierius.

KANDIDATAI: ŽIŪRIS Pijus, 67 m., chemijos inž., 334 b., RAMANAUSKAS Vladas, 45m., med. gydytojas, 328 b., JANKUS Jurgis, 54 m., rašytojas, 300 b.

NAUJOSIOS ANGLIJOS (So. BOSTON) Apygardoje: VILEIŠIS Petras, 54 m., dr. jur., verslininkas, 519 b., MATULIONIS Balys, 62 m., med. daktaras, 480 b., IZBICKAS Vytautas, 40 m. dipl. inžinierius, 450 b., GIEDRAITIS Antanas, 69 m., rašytojas, 433 b., IVASKIENĖ Ona, 50 m., prekybininkė, 431 b.

KANDIDATAI: BRICKUS Romas, 26 m., studentas, 356 b., GRIGALIUS Jonas, 50 m., advokatas, 345 b., BAGDONAS Kazys, 55 m., prekybininkas, 325 b.

RYTŲ (NEW YORKO) Apygardoje: JANKUS Lioginas, 49 m., R. kat. kunigas, 774 b., ARMANIENĖ Elena, 50 m., advokate, daktarė, 659 b., ŠLEPETYS Jonas, 64 m., pulkininkas, teisininkas, 634 b., NEMICKAS Bronius, 52 m., teistų daktaras, 564 b., NAUJOKAITIS Pranas 55 m. pedagogas rašytojas, 555 b., DILIS VLADAS, 63 m., inžinierius, 519 b., VOLERTAS Vytautas, 40 m., inžinierius, 504 b., DZIKAS Stasys, 48 m., mokytojas, žurnalistas, 495 b. KANDIDATAI: VAITIEKŪNAS Vytautas, 56 m., teisininkas, 475 b., VALIUSAITIS, 50 m., kunigas, 436 b., LESKAI-TIENĖ Vincė, 56 m. operos solistė.

J. TALALAS, Sekretorius R. SKIPITIS, Pirmininkas

Dr. M. Gimbutienė iš Boston, Mass., birželio 11 d. vieneriems metams išvyksta į Los Angeles Calif., kur ji pakviesta dėstyti universitete.

Atviras laiškas...

Didžiai Gerbiama Redakcija, Ryšium su Vienybės 13 nr. išspausdinto straipsnio Šilupo Tragedija Lietuvoje priekaištais dr. J. Šilupo bylą sprendusiems nepriklausomos Lietuvos teismams turime štai ką paaiškinti:

1. Lietuvos Konstitucija paliko laikinai galioti tuos Rusijos įstatymus, kurie Konstitucijai neprieštaravo.

2. Lietuvos Konstitucija pozityviai vertino religiją, religines bendruomenes, organizacijas, įstaigas (Konstitucijos 80, 83 str. str.). Baudžiamojo Statuto nuostatai (73 str.), baudžią nusikaltusius Dievo, bažnyčios, religijos dogmų ar šventųjų niekinimu, Lietuvos Konstitucijai neprieštaravo.

3. Dr. J. Šilupo knygelės kai kurie pasakymai atitiko B. S. 73 str. numatyto nusikaltimo sudėtį, ir teismas, vykdydamas veikiantį įstatymą, dr. J. Šilupą pripažino kaltą, bet pritaikė jam visus įstatymo leistos bausmės palengvinimus, pasiremdamas B. S. 53 str., o ne „pagal girtiesiems teiktą privilegiją“, kaip tvirtina „Vienybės“ bendradarbis.

4. Lietuvos Konstitucija garantavo „tikėjimo ir sąžinės laisvę“, bet taip pat nustatė, kad „išpažinimas pasaulėžiūros negali būti pagrindu nusikaltimui pateisinti“ (13 str.).

5. Galima kritikuoti įstatymą, bet nedera niekinti teismo, kuris veikiantį įstatymą tako. Kad dr. J. Šilupo bylos sprendimas neAmerikai gėdos nedaro, rodo pagarsėjusi šiam krašte mokytojo Scopes

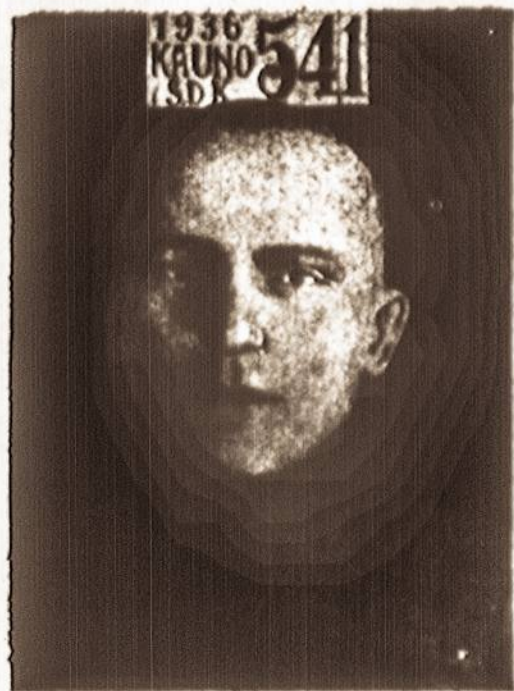
byla, Tennessee valstybės įstatymas baudžia už mokymą „of any theory that denies the story of creation as taught in the Bible.“ Mokytojas Scopes, dėstydamas Dayton, Tenn., mokykloje biologiją, laikėsi pažiūrų ir dėl to buvo pašauktas teisman ir 1925 m. pripažintas kaltas ir nubaustas \$100.00 bauda.

1961 m. birželio 5 d.
New Yorkas, N. Y.
LIETUVIŲ TEISININKŲ
DRAUGIJOS CENTRO
VALDYBA

PAVERGTUJU SEIMO ATSIŠAUKIMAS I PREZ. KENNEDY

Ryšium su Prezidento Kennedy susitikimu su Chruščiovu, gegužės 26 Pavergtųjų Seimas kreipėsi į Prezidentą, prašydamas jį Chruščiovui nepalikti jokios iliuzijos dėl Amerikos — Sovietų Sąjungos santykių išsilyginimo tol, kol Sovietų Sąjunga nerespektuos karo metų ir pokarės politinių ir teisinių įsipareigojimų.

„Šiais istorinių posūkių metais“, — rašo Prezidentui Pavergtųjų Seimas, — pavergtosios tautos — savo pasitikėjimą ir lūkesčius sudeda į Jus, Pone Prezidente, kaip į pasaulio galingiausios valstybės vyriausybės galvą ir laisvojo pasaulio lyderį, kuris jokiomis aplinkybėmis nenusišlenks sovietiniam kolonizmui Centro ir Rytų Europos kraštuose.“
Kr.

Taip atrodė Bronius Protosevičius prieš pat sušaudymą.

Birželio mėn. bus minima 20 metų sukaktis, kai lietuviai buvo masiškai pradėti deportuoti į Sibirą. Nors tūkstančiai jų žuvo Sibiro taigose, kalėjimuose, tačiau daugeliui buvo galima padėti ir Balfas padeda.

Balfo Šimtojo skyriaus valdyba nutarė tam tikslui birželio mėn. rinkti aukas prie bažnyčių (birželio 18 d.) ir atsišaukimais, kurie bus siuntinėjami New Yorko lietuviams.

Gegužės mėn. Balfo Centras iš New Yorko išsiuntė 65 individualias siuntas lietuviams į Anapus. Tai buvo 31 siuntinys vaistų, daugiausia į Lenkiją ir 34 medžiagų siuntiniai. Individualių pašalpų pinigais į užjūrius — 350 dol., Vasario 16 gimnazijai persiūsta 2,925 dol. ir Saleziečių gimnazijai Italijoje 490 dolerių.

Gegužės mėn. Balfo Centre gauta 6,218 dol. ir išleista 6,440 dolerių.

Tarptautiniai pagarsėję Romos Virtuozai koncerto metu Vilniuje.

Lietuvos kompozitorių kūryba 1961 metais

Lietuvoje, šiais metais nūdiene tematika operas rašo Ed. Balsys ir V. Baumilas. Istoriine tematika domisi R. Žigaitis, jis baigia operą "Konradas Valerodas" (libretas Severcevo ir V. Bložės), V. Klova užsimojęs parašyti operą "Žalgiris". J. Galžauskas užbaigė operetę "Ramunė" (libretas V. Bložės), kurioje vaizduoja kolūkinį kaimą. B. Gorbulskis baigia antrą operetę "Žmonės ir grafai" (libretas J. Mackonio). Operetes nūdiene tematika rašo A. Belazaras, V. Barkauskas, J. Novakauskas.

Iš šiais metais numatomų sukurti simfoninio žanro kūrinių paminėtini Ed. Balsio varfaiacijos smuikui, fortepijonui ir orkestrui, J. Galžausko simfoninė poema, J. Bašinsko kantata (žodžiai V. Mozūriūno), B. Dvariono koncertas vargonams ir orkestrui, J. Juzeliūno simfonija Nr. 3 ir Afrikietiški eskizai, V. Klovos **Vilniaus paveikslai simfoniniam orkestrui ir kantata 1863 m.** sukiliimo šimtmečiui paminėti, V. Paltanavičiaus simfoninė poema "Palangos Juzė", S. Vainiūno Koncertas fortepijonui ir orkestrui Nr. 3 ir eilė kitų.

Vilniaus meno mokykla

Neseniai įsikūrusioje naujuose rūmuose Antakalnyje Vilniaus meno mokykloje veikia dailės, muzikos ir choreografijos skyriai. Prie mokyklos atidarytas internatas. Mokykla turi puikias koncertų, sporto, baleto sales, veikia garsų įrašymo, muzikinės literatūros ir kt. kabinetai. Be specialybės užsiėmimų, moksliviai lanko bendro lavinimosi pamokas, kurios vyksta pagal pilną vidurinės mokyklos programą. Mokykloje dabar mokosi daugiau kaip 300 mokinių.

Antano Mončio, Paryžiuje garsėjančio Freiburgo Akademijos auklėtinio — skulptoriaus darbų paroda bus išstatyta Bostono meno festivaliaus metu. Paroda vyks Arlington Street bažnyčioje nuo birželio 8 iki birželio 25.

VIENYBĖ

The Oldest Lithuanian newspaper, established by Juozas Paukstys in 1886, is published weekly by Juozas Tysliava at 192 Highland Blvd., Brooklyn 7 N. Y. Tel. AP 7-7257. Entered as Second Class Matter October 23, 1907 at the Post Office of Brooklyn, N. Y. Subscription rate: \$7.00 for one year. Advertising rates on application.

OI, TU DŪME DUMELI...

IR BERLYNE TOS PAČIOS BĖDOS

Raulas Gurga

Rusams priartėjus prie Tilžės, savokailį išnešėme į Berlyną. Bet pykoriaims ir ten tos pačios bėdos. Pagal korteles gauni tik po dvi cigaretes per dieną, ir džiaukis! Ir čia reikalinga nuorūkų medžioklė gatvėse. O tas nuorūkas mėtoti načiai. Paprastas Berlyno pilietis neturi iš ko mėtyti.

O nuotykių ir čia įvairių turėdavau. Kartą pavalgęs labai neskanius ir šaltus pietus restorane, net perdaug pasūdytus, baisiai užsinorėjau rūkyti. Reikia kaip nors užmužti burnoje tą nemalonų sūrumą. O kišenėje nė vienos cigaretės. Ką gi daryti? Einu laimės įieškoti į Lietuvos Komitetą. Ten nuolat būna pilna pabėgėlių lietuvių, atvykstančių iš Rytprūsių. Dažnai jie turi atsivežę naminio tabako.

Kaip paprastai, einu akis nuleidęs, ar nepamatysiu kur gatvėje nuorūkos. Netoli nuėjęs, staiga sustojau. Prieš akis ant šaligatvio gulį cigarečių pokelis ir viena cigarete išlindusi. Maniau, kad tik ta viena ir tėra. Pakėliau! Iš džiaugsmo net akys išsoko. Ogi septynios cigaretės. — Mano cigaretės! Aš pamečiau šias cigaretes! — Mano užpakalyje sukliko stambaus kalibro vokiečių moteris, jau norėjo griebti iš mano rankų cigaretes. Staiga patraukiau ranką į šalį ir išvengiau įžūlios bobos puolimo.

— Jeigu tavo, tai pasakyk, kiek čia cigarečių yra? — greit susivokęs paklausiau.

— Mat, mat, — pradėjo mikčioti, — rūkydama aš neskaityu, kiek esu surūkiusi.

— Jeigu nežinai, tai ir ne tavo. Negausii! — atsakiau ir pajudinau kojas toliau žengti.

— Aš pašauksiu policininką! — pradėjo mane gąsdinti ir dairytis į šalį. Nieko nelaukdamas pasiskubinau toliau nueiti. O toji ragana juk gali kartais prisaukti policininką, jeigu jis čia pasipainiotų po kojomis. Žinoma, aš pralaimėčiau bylą, nes svetimšalį apkaltintų.

Kitą kartą einu gatve ir susidurliu su rudu načiu. Jis dantyse laiko cigaro galą, bet tas nedega, užgesęs.

— Na, tu tą cigaro galą išmesi, kai pajusi, kad jis nedega, — pagalvojau ir pradėjau sekti naci. Jis greičiau pradeda eiti.

Ir aš greičiau. Jis sulėtina žingsnius. Ir aš sulėtinu. Jis pasuka į kitą gatvę. Ir aš neatstojau nuo jo. Nacis pastebėjo, kad aš jį sekau.

Taip aš lydėjau gana tolokai. Priėjęs vieną namą, jis greit išoko pro duris vidun ir vėl išbėgo lauk. Šį kartą jau dviese. Mane sulaiko ir įsiveda vidun. Patikrina mano pasą, paklausia kur dirbu ir gyvenu. Pasakau šventą teisybę. Paskui paskabina į policijos nuovadą, kurios rajone aš gyvenu, ar toks ir toks pilietis tikrai ten gyvena ir yra pas juos įregistruotas. Gauna teigiamą atsakymą. Vadinasi, esu legalus gyventojas.

— Bet kodėl tamsta mane sekai? — išpukęs akis klausia rudasis vokieťukas.

Kaip moku, taip teisiniuos. Išaiškinau, kad tai dariau laukdamas, kada jis išmes iš burnos užgesusį cigaro galą. Pabaigoje pridūriau:

— Ponas, reikėjo numesti tą nuorūką, ir būčiau toliau nesekiojęs.

Vokietukai pradėjo gardžiai juoktis. Mano sektasis draugiškai sudavė man per petį ir išsiėmęs padavė man naują cigarą. Išėinant jis mane palydėjo iki durų.

— Nėra blogo, kuris neišėitų į gerą! — išėjęs į gatvę, atsiminiau lietuvišką patarlę.

Lietuvių Komiteto virtuvėje buvo įsikūręs mano mielas prietelis Juozelis. Pečiuje slapta buvo įsitaišęs nedidelį radijo priimtuvą ir mėgdavo klausytis vokiškosios programos iš Londono. Nacių valdžia drausdavo užsienio radijo programų klausytis, ypač prieš kraštų. Bausdavo net mirties bausme. Todėl nenuostabu, jeigu mielas Juozelis savo radijo priimtuvą įgrūdo į pečių.

Paleisdavo nebalsiai bliautį kad už durų nebūtų girdėti, ir pritūpęs, ausį priklišęs prie pečiaus, klausydavosi. Kai tik kas nors subrazda prie durų, tuoj aparatą užsuka.

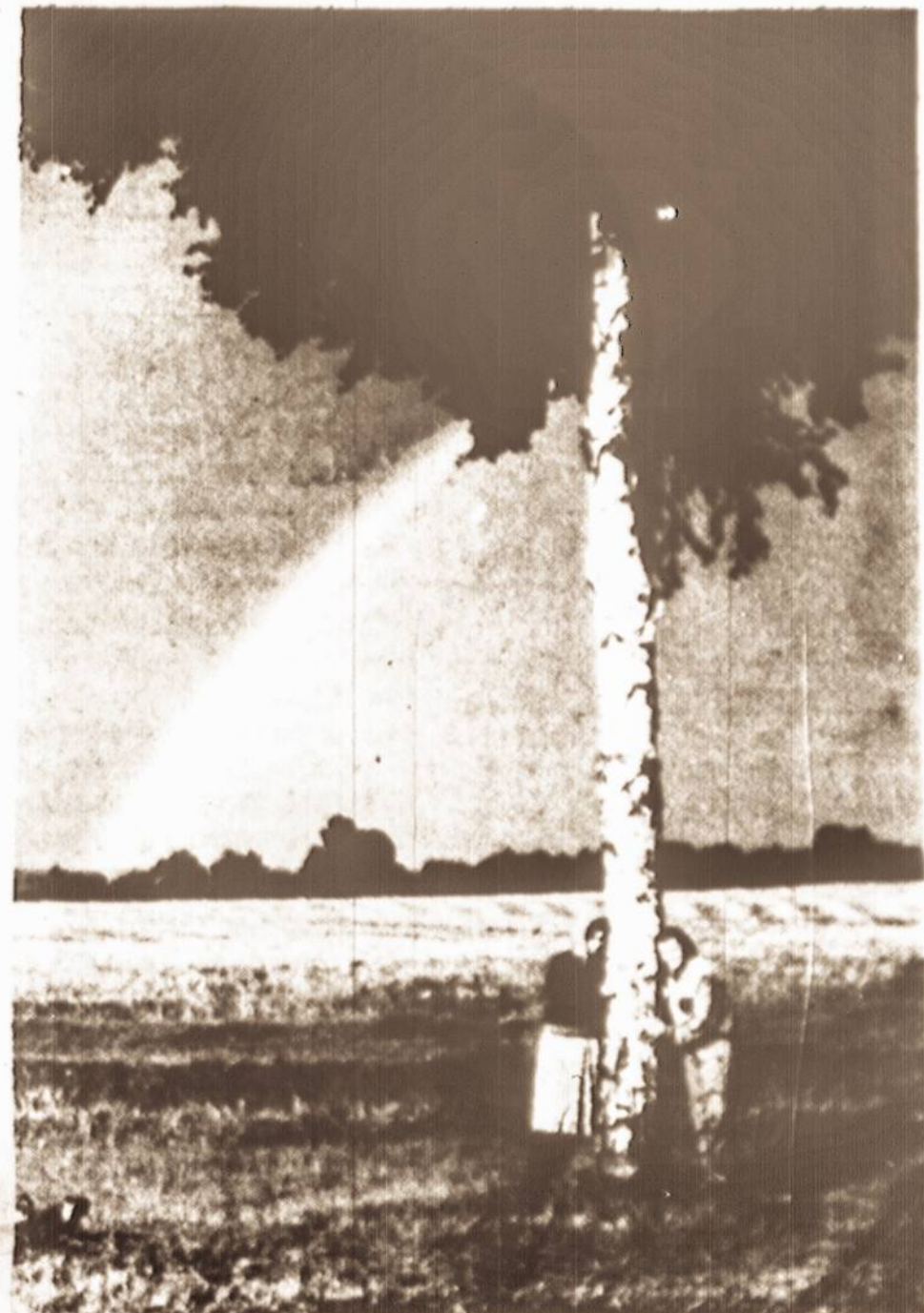
Juozelis, kaip ir visi kiti, pagal korteles gaudavo cigarečių, bet pats nerūkė. Tačiau visad nešiodavosi su savimi, tar-tum būtų rūkantis. Daug kartų ir aš pasinaudodavau jo gera

Iš Vytauto Maželio parodos Chicagoje

Neseniai Chicagoje įvyio žinomo fotografo Vytauto Maželio paroda, kurią skaitlingai lankė vietos lietuviai. Paroda tęsiasi virš mėnesį. Jaunimo Centre. Ta pačia proga Vytautas Maželis nufotografavo visą eilę veikėjų ir ivykių. Kairėje - Rūtos Lee, dail. Valiaus ir kt. portretai, kuriuos stebi dvi jaunos chigagietės. Apačioje: J. Jakubauskas, apsirengęs legionieriaus uniforma žiūri į prof. Kairio, J. Tysliavos ir dail. Vizgirdo portretus.

Balys Pakštas su savo orkestru. Nuotraukoje: (iš kairės) Faustas Strolia, Petras Dapkus, Balys Pakštas ir Vytautas Rusteikis. Balys Pakštas turi restoraną ir gražią svetainę Chicagoje (2801 W. 38th St.) kur nuolat vyksta įvairūs renginiai. Balys yra velionio prof. K. Pakšto giminaitis, Vienybės skaitytojas.

"Su berniuku po berželio žodelį kalbėjom..." Bet šioje nuotraukoje, darytoje Lietuvoje, bernelio nematyti, nes jis ... fotografavo. Už tai nuotraukoje, be beržo ir merginų, dar matoma ir vaivorykštė...

širdimi. Kai neturėdavau, o labai norėdavau rūkyti, kartais pabandydavau pas Juozelį į virtuvę užėiti.

Jeigu Juozelis radijo iš Londono nesiklausydavo, tai balsai iš kito virtuvės galo surikdavo "prašau". Net nepasitikdavo, neskubėdavo rankos paduoti ir pakviesdavo atsisėsti. Turėdavau ilgai šnekėti, liežuvį visaipl laužyti ir devyniais lakštingalos balsais čiulbėti, kol gaudavau cigaretę.

Visai kitaip būdavo, kai užtikdavau radijo iš Londono besiklausant. Tuomet, užsukęs radiją ir uždaręs pečių, ateidavo iki durų pasitikti, nebalsiai pasakydavo "prašau", greit ištiesdavo ranką pasisveikinti, veidelis šypsodavosi kaip pilnačio mėnulio, ir tuoj ištraukęs duodavo cigaretę. Vis dėlto tame besišypsančiame veidelyje, kada skubėdavo duoti cigaretę, galėdavai išskaityti mintį: "kad greičiau tave velnias išneštų iš čia!"

Velniui nereikėdavo manęs nešti. Gavęs cigaretę, patenkintas pats išeidavau. Nujausdavau, kad tuokart Juozelis ku nors užimtas.

Kad cigaretė geras vaistas apalpusiam atgaivinti, iki šiol niekas nežinojo. Ir tą paslaptį atidengė ne koks nors gydytojas, bet aš — mirtingasis pypkorius.

Gyvenau pensionate. Turėjau atskirą kambariuką. Pensionato šeimininkė vokiečių buvo smarki rūkytoja. Ne menkesnė, kaip amerikietės. Cigaretę, žinoma, neužtekdavo. Pagal korteles labai mažai gaudavo. Kartą koridoriuje išgirdau bildešį. Pradaręs savo kambario duris, pamačiau sugriuvusią ir gulintį šeimininkę. Buvo apalpusi. Šokau į pagalbą kelti, bet mano šeimininkė pirmiausia paprašė iš spintelės virtuvėje atnešti buteliuką su lašais. Spintelė pilna visokių buteliukų, visokių lašų. Mano kvaila galva nebesusigaudė kokie lašai yra nuo apalpmo. Laimel, tą dieną buvau gavęs pagal korteles cigarečių. Ištraukiau vieną, įgrūdau į šeimininkės burną ir uždegiau. Šeimininkė susijaudino, apsiverkė ir iš dėkingumo suspaudė mano ranką. Nebereikėjo nė lašų. Atsigavo, atsikėlė ir tvarkoje nuėjo į virtuvę žuvis kepti.

Ir nuo to laiko mano šeimininkė pradėjo dažniau alpti. Ir kaip tik tokiu laiku, kada aš turėdavau cigarečių. Kada neturėdavau — nealpdavo. Ir įdomu būdavo. Visad griūdavo paliai didelį veidrodį, bet niekad jo nesudaužydavo ir niekad savo galvos neprasiskeldavo. Visad laimingai!

Nuorūky kalp snaigių

Balandžio mėn. pastebėjome, kad vokiečių tankai jau stovi gatvėse po medžiais. Iki šiol jų nematėme. Iki šiol amerikiečiai smarkiai ėję pirmyn Berlyno link, staiga sustojo. Vokiečių kareiviai visa burna atvirai kalbėdavo, kad mes ginsimės tik nuo rusų. Amerikiečius ir anglus leisime žygiuoti ir užimti Berlyną. O čia priešingai išeina. Vakariečiai sustojo, o rusai smarkiai judėjo pirmyn ir pradėjo supti Berlyną. Reikia bėgti toliau.

Ir vieną dieną sprukome Danijos link. Gavome leidimą sustoti Šlezvigo mieste. Po nuotykingos kelionės išlipome Šlezvigo geležinkelio stotyje. Išėjome iš stoties rūmų į aikštę. Dievuliau, Tu manol Aikštė pilna nuorūky, kaip snaigių. Nudžiugaul Rūkyimo bado nebus.

Iš kur tos nuorūkos? Mat, sąjungininkams baigiant okupuoti Vokietiją, visi nacių pareigūnai susibėgo Danijos sienos link, kur jau buvo baigiama rauti nacių karinė jėga. Drebdami dėl savo kailio, nervinosi ir be perstojo rūkė cigaretę po cigaretę. O cigarečių jie gaudavo pakankamai. Aplink stotį jų būrių būriai stovinėjo ir tarėsi, ką toliau daryti, nes jau nebėra kur bėgti.

Mieste nakvynės neįmanoma gauti. Sutarėme eiti į ieškoti pabėgėlių stovyklų. Geležinkelio stotyje sužinojome, kad viena stovykla (lietuviams ir rusams) yra restorane už miesto, o kita vokiečiams mieste, taip vadinamoje "mėlynoje mokykloje." Pirmiausia nuėjome į ieškoti tos lietuvių ir rusų stovyklos. Radome ir susitikome lietuvių senuką. Pasiteiravome apie sąlygas. Senukas balsiai nupasakojo, kad pas juos utėlių pilna. Ypač rusai daug jų turi. Patarė mums, jeigu dar neturime to brūdo, tai čia prieglaudos neįieškoti. Dar neturėjome.

Nuėjome į vokiečių stovyklą. Iš pradžių nenorėjo priimti ir siuntė į lietuvių — rusų stovyklą. Pasisakėme, kad ten jau buvome ir negalime apsigyventi dėl parazitų. Pas mus jų dar nėra. Jeigu taip, tai priėmė mus į savo stovyklą ir liepė pasijieškoti sau kampan miegoti. Apsigyvenome miegoti ant grindų. Radome pora lietuvių, daugiau latvių ir estų. Maistas labai menkas. Pilvas nuolat tuščias. Beveik tik sriuba gyvybę palaikėme.

Čia greit sulaukėme ir karo pabaigos. Per vieną dieną viskas pasikeitė ir mūsų stovykloje. Nuo sienų dingo Hitlerio ir kitų nacių vadų paveikslai. Stovyklos pareigūnai nusimetė rudas nacių uniformas. Paliai stotį dingo nacių būriai. Kažkur išsislapstė, persirengę civiliškais drabužiais. Dingo ir nuorūkos gatvėse.

Važiuoja į Lietuvą... Alfonsas ir Ona Dambrauskai, žinomi Chicagos lietuviai, Vienybės skaitytojai. Ona Dambrauskienė šį mėnesį vyksta į Lietuvą aplankyti savo giminių Tytuvėnuose ir kitur. Taip pat žada aplankyti savo gimines, gyvenančius Lenkijoje. Alfonsas Dambrauskas yra ilgametis Midland Savings viceprezidentas.

Kazys Ūkelis, žinomas Chicagos biznierių, ilgametis Vienybės skaitytojas, gavo leidimą aplankyti savo gimines Lietuvoje. Ūkelis yra kilęs iš Bartininkų.

Birutiečių balius Los Angeles

Šį šeštadienį įvykęs L.D.K. Birutės Draugijos Pavasario Žiedų balius sutraukė dar nematytai didelį skaičių viešnių ir svečių, tikrai pavasariška nuotaika. Juokai ir dainos skambėjo iki ankstyvo ryto. Moterys neatsilikio savo suknelių puošnumu, įvairumu ir spalvomis nuo ankstyvųjų pavasario žiedų.

Daug nuotaikos suteikė ypatingai gražiai papuošta salė, gėlėmis ir skanumynais nuklota stalai, bei pačių birutiečių nuoširdus rūpinimasis svečiais.

Programą išpildė jauna šokėja Vida Kizytė, kuri publikos buvo sutikta su nemažu entuziazmu, ypatingai mūsų mielo jaunimo, kurio šį kartą atsilankė gana gausiai.

Vasario 16 d. gimnazijai skirtas tortas, S. Puikūnienės iškeptas ir meniškai išdekoruotas, davė 45 dolerius. Atskaičius pagrindines išlaidas, pinigai bus tuč tuojau persiųsti gimnazijai.

Birutietės labai mėgsta jaunimą ir stengiasi kiek tik galima jam padėti; nenuostabu, kad S. Puikūnienė taip entuziastingai renka aukas Vasario 16 d. gimnazijai ir nepagalina nei laiko, nei pastangų dar daugiau pinigų tai gimnazijai surinkti. Jaunimas, mūsų tautos atėitis, bus toks kokį mes jį išlaikysim, tokia bus mūsų tauta.

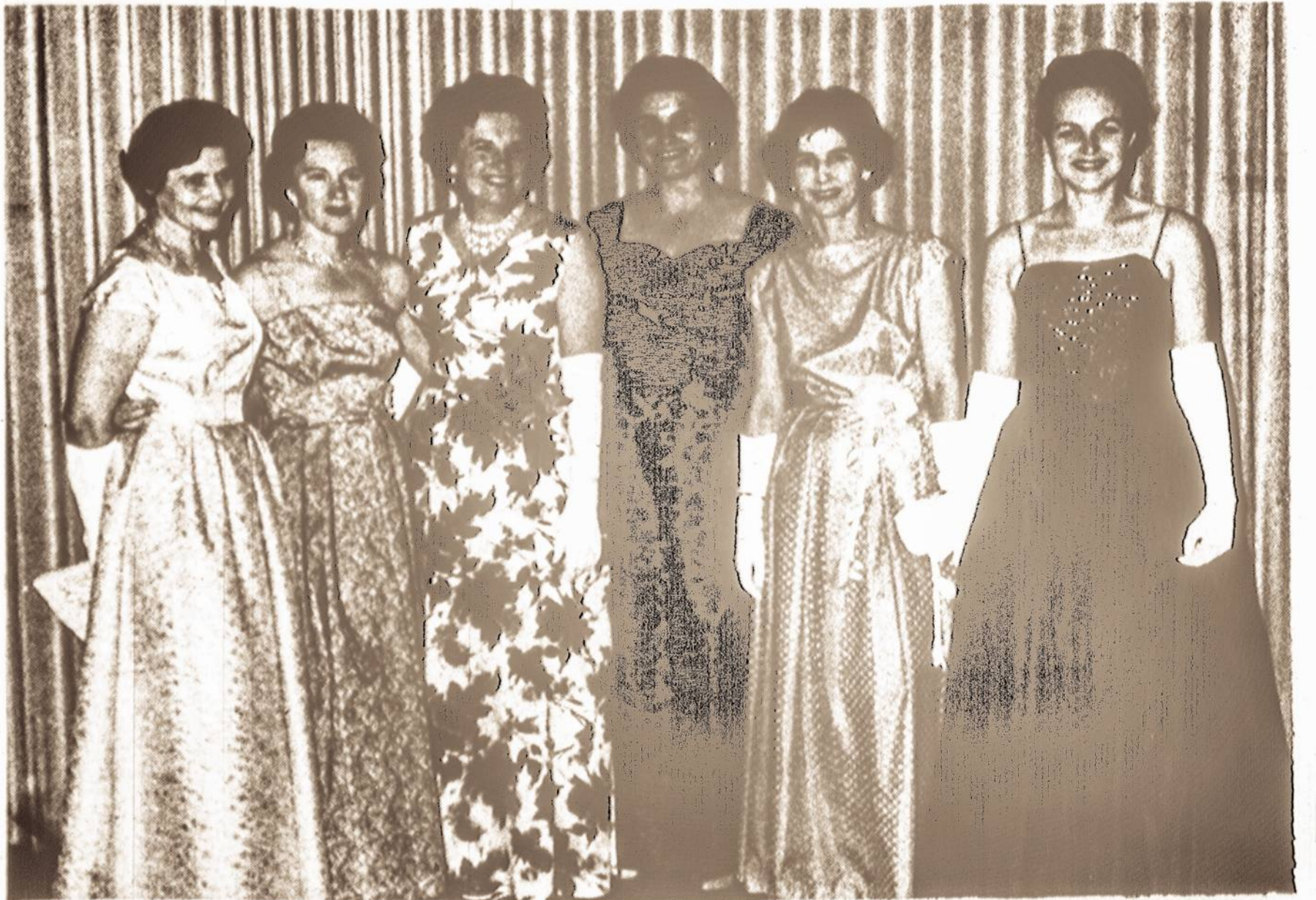
Nepaprastai dėkingos birutietės visiems atsilankiusiems lietuviams, nes be jų pagalbos ir šalpos darbas būtų neįmanomas. Ypatinga padėka B. Gediminui, kuris atsisakė honoraro už skelbimus ir balius garsinimus. Tas geras širdis lietuvis iš savo kišenės nemažas sumas kasmet prideda radijo pusvalandžiui išlaikyti, tad jo auka tuo labiaudidesnė.

Dėkingos birutietės ir nuolatiniams padėjėjams: K. Liaudanskui, P. Skirmantui, P. Pieteriui, H. Radveniui, V. Pažūrai, J. Andriui.

Visos birutietės ypatingai daug laiko ir darbo įdėjo šio balius pasisekimui, bet norisi paminėti nors keletą, kurios visą vakarą išsėdėjo prie gausios loterijos: p. Chodakauskienė, N. Sakalauskienė, A. Ažuolaitienė, prie bilietu E. Skirmantienė; salę taip gražiai papuošė J. Pieterienė, p. Mažeikienė, p. Dūdiene. Reikėtų išminėti beveik visas birutietes ir joms padėkoti, bet joms padėkos tie, kuriems sunkią vergijos dalį palengvins birutiečių išsiųsti siuntiniai.

Malonu, kad tokia nedidele saujelė moterų pašvenčia daugybę savo laiko ir energijos, ne paskutinėm madom diskutuoti, bet savo artimui ištiesti pagalbos ranką.

V. IRL.

L. Kančausko nuotrauka

Dabartinė Los Angeles L. D. K. Birutės D-jos valdyba balius metu. Iš k. į d.: V. Andrašūnienė - pirm., E. Skirmantienė - vicepirm., A. Pažūrienė, A. Liudžiuvienė, J. Radvenienė, V. Irlkienė.

Liūdna sukaktis... Atkelta iš 5 psl.

už tai, kad antstolis nesistengdavo išreikauti skolos iš tikrojo kaltininko, bet tuojau kibdavo prie žirantų.

Prasidėjus ūkininkų streikui, gal ir Protosevičius buvo kur įsipainiojęs. Pirmiausia sučiupo A. Petrauską ir P. Šarkauską. Jie gyveno toliau, ir mano vyras jokių draugysčių su jais neturėjo. Tik K. Narkevičius buvo iš mums gretimo kaimo. A. Petrauską pagavo nešant proklamacijas.

"Turim kelis sušaudyti, tai pagąsdinsim" — kalbėjo tuometinis Pajevonio policijos padalinio viršininkas. Deja, šiam šturpiam grasinimui netrukus buvo lemta išsipildyti. Kai areštavo maniškį, buvo pavasario laikas, balandžio 18 d. Ta rytą buvo išėjęs į laukus sėti. Kratą darė vidaus ir pasienio policija. Mat, mes gyvenom tik 8 kilom. nuo Vokietijos sienos. Mane sergančią, neseniai po gimdymo, vertė iš guolio, lovoj į ieškojo, tur būt, kokio ginklo."

- Ka darėt išgelbėt savo vyrui? - paklausiau.

— Kai jį išvežė, labai susirgau, kokius tris mėnesius neatsigavau. Jam kalėjime esant, neprileido nei giminių, nei advokato. Kreipėmės į įtakingus asmenis. Ką mes darėm — viskas veltui. Net nežinojom, kada jie buvo teisiami — viskas buvo atliekama slapta!

- Ar ilgai B. Protosevičius buvo laikomas kalėjime?

— Jį paėmė 1936 m. balandžio 18 d., o sušaudė gegužės 23 d., taigi buvo kalinamas 1 mėnesį ir 5 dienas. Ką tik gimusi dukrelė Irena buvo tik šešių dienų, kai jį išvežė. Nieko man nepranešė netgi, kai jam atėmė gyvybę. Tik mūsų valsčiuje, Pajevonio miestely, iškabino skelbimą, kad "mirties bausmė" tokiems ir tokiems įvykdyta. Tiesioginio pomirtinio pranešimo negavau nei aš nei kiti giminės. Iš vakaro prieš sušaudymą pasmerktiems buvo leista parašyti atsisveikini-

mo laiškus, kurį aš gavau tik po kokių trijų savaitių, nes nebuvau namie, per tą laiką buvaus apsisojus pas gimines Kaune.

Sušaudė šeštadienį švintant, apie 4 val. ryto. Žinia apie tai mūs pasiekė už kelių valandų. Rytojaus rytą, gegužės 24 dieną, nors ir sirgdama, nuvykau į Kauną ir apsilankiau žudynių vietoje. Buvo matyti šviežiai surausta žemė ir kuolų vietos, kur nelaimingieji buvo prišti.

Šis smūgis, man nežinant, nei kokia kaltė vyrui buvo primetama, nei kokia laukė jį bausmė, mane galutinai pribloškė. Niekas nesitikėjo, kad neva legalaus teismo keliu ty nesitikėjo, kad neva legalaus teismo keliu valdžia, taip klastingai nužudys tuos keturis lietuvius. Kad taip būtų pastelgė enkavedistai ar geštapiškai, man, netekus vyro, būtų nemažiau skaudu, bet žinočiau, kad jis buvo svetimųjų žiaurumo auka.

Kiek laiko praėjus, vėl atvyko policija daryti kratą; iškasė darželį, vėl į ieškojo ginklo. Mat, tuo laiku, paklusios kovos įkarščio metu, kažkas buvo nudėjęs minėtą nuovados viršininką. Radęs iš pirmojo didžiojo karo užsilikusią surūdijusią gilzę, policininkas ją trynė, šveltė, kaip "kaltės" įrodymą ir man grąšino. Tardė mane ir šeimyną. Mane klausinėjo, kur vakar buvau. Apklausinėjo ir mūsų piemenuką, ar aš nakčia kur nedingstanti, neišvažiuojanti.

Sušaudymo vietoje neleido pastatyti jokio kryžiaus nei paminklo. Artimieji ir giminės tą vietą aptvarkydavo, pasodindavo gėlių. Nuvažiuoju kitą kartą — nieko ten neberandi; viskas išrauta, išmėtyta.

Tos nelaimės buvau balsiai sukręsta. Po to nebetikėjau, kad pasauly yra bet kokia teisybė ar sąžinė. Nusivylusi, ligos pakirsta, palikau vyrą ūkį ir išsikėliau gyventi pas savo seserį į Žaliają, kur ji mokytojavo."

Taip baigė savo jaudinantį pasakojimą Eugenija Protosevičienė-Drazdienė.

J. JURGAITIS

Eugenija Protosevičienė su vyro močlute ir ir jo motina.

Tarnauja daugiau, kaip šimtą metų

PASKUTINIU NUTARIMU IŠMOKAMI DIVIDENDAI **3 3/4** % I. METUS

Dividendai apskaičiuojami metų ketvirčiais dviems metams ar daugiau (3 1/2 % reguliaraus plus 1/4 % specialaus).

3 1/2 % per metus Regularus metų ketvirčio dividendas

Nuo DEPOZITO-DIENOS Apskaičiuojama METŲ KETVIRČIAIS

Užekite, rašykite ar telefonuokite bet kuriam mūsų skyriui

THE **KINGS COUNTY SAVINGS BANK** A MUTUAL BANK "...kur jūsų pinigai tarnauja tik JUMS!" BROOKLYN, NEW YORK

Eastern Parkway Office: 339 Eastern Parkway at Nostrand Ave. Nuo pirm. iki penktadienio 9 v. r. - 3 v. p. p. Pirm. vak. nuo 5 - 8 v. v. PResident 3-7000
Broadway Office: 135 Broadway at Bedford Avenue Nuo antradien. iki penkt. 9 v. r. - 3 v. p. p. Pirm. nuo 9 v. r. - 7 v. v. STagg 2-6676

Member Federal Deposit Insurance Corporation

THREE JOES SERVICE STATION, Inc.

85-42 Woodhaven Boulevard Woodhaven, N. Y.

Telefonas: Virginia 6-9683

Sportinės nuotrūpos

Edvardas Sulaitis

Daugelis žmonių nėra linkę laikyti šachmatų sportu. Bet šiaip ar taip šachmatai vis tiek šliejasi prie sporto ir apie juos mes matome aprašymų laikraščiuose, sporto skyriuose bei sporto žurnaluose.

Šių "proto" sportininkų tarpe mes irgi turime stiprių atstovų. Chicagoje pirmoju smulku groja Povilas Tautvaišas, daugkartinis miesto ir Illinois valstybės meistris. Prieš mėnesį laiko jį ištikio nesekmė: Chicagos miesto meistrystę jis turėjo perleisti latviui J. Tums, bet už tai gegužės mėn. 20 - 21 d. d. Logansporte, Ind. įvykusiose varžybose jis pridėjo kitą pergale: tapo Indianos valstybės pirmenybių laimėtoju. Tautvaišas čia laimėjo visas pergalas ir išėjo aiškiu laimėtoju. Taigi jis dabar turi dviejų valstybių "open" pirmenybių nugalėtojo titulą.

Chicagos lietuviai šachmatininkai, kurie yra susibūrę į Neries klubo sporto sekciją, turi ir daugiau pajėgių bei aktyvių narių, pav. K. Jankauskas, K. Jakštas, A. Zujus, V. Palčauskas, V. Karpuška ir kt. Jiems komandinėje plotmėje vargu ar galėtų pasipriešinti kurios nors kitos S. Amerikos vietovės liet. šachmatų vienetas.

Kai kas sako, jog amerikiečiai nelabai mėgsta daug golvoti. Tas gal ir tiesa, ypatinai kada matai, kad tokio didelio miesto kaip Chicago, ar didžiųjų valstybių - Illinois ir Indianos "proto" sporto nugalėtojai yra latvis ir lietuviai. Bet, gal būt, amerikiečiai daugiau galvoja apie "realius" dalykus ir nelabai nori kvaršinti galvą menkomis šachmatų figūromis?

Kalbant apie šachmatų, reikia pažymėti ir apie kitas šachmatų varžybas, kuriose lietuviai šachmatininkas iš Detroito, Mich. Kazys Skėma parodė neblogus savo sugebėjimus. Šios varžybos vyko gegužės mėn. 27 - 30 d. d. La Grange miestelyje, netoli Chicagos. Jos buvo pavadintos "Great Lakes Open" pirmenybėmis ir sutraukė 70 dalyvių, kuriu tarpe buvo žaidėjų iš New Yorko, Clevelando, Detroito, Kalifornijos, St. Paul, Minn., Washington, D. C. ir kitų vietovių. Varžybų dalyvių tarpe buvo net 25 meistrų bei ekspertų klasės žaidėjai.

Lietuviai K. Skėma, kuris praėjusiais metais šio vardo pirmenybėse buvo pačiose viršūnėse (kartu su S. Popel dalinosi I-II vietą), šį kartą trupučiuką liko toliau. Jis surinko 5 taškus iš 7 galimų ir kartu su kitais 6 žaidėjais dalinosi VI-XI vietą. Po keturių ratų jis turėjo puikią - 4:0 pasekmę, bet vėliau prapylė 2 partijas (vieną prieš pirmenybių laimėtoją Robert Byrne iš Indianapolis, Ind.).

Šių pirmenybių laimėtojai buvo atžymėti stambiais prizais: 300 dol. už I vietą, 200 dol. už II vietą ir t.t. Taigi kai kuriems apsimokėjo gauti 4 dienas ir keliauti tūkstančius mylių bei praleisti nemažas pinigų sumas už kelionę ir pragyvenimą. Tačiau kiti turėjo pasitenkinti malonumu, kurį jaučia šachmatininkas, turėdamas progą išmėginti savo jėgas prieš kitus, ypatinai stipresnius.

Pažymėtina, jog I-II vietą šiame dalinosi R. Byrne (jam laimėtojo vardas buvo pripažintas specialios lentelės pagalba, nors prizų pinigai padalinti per pusę) ir Al Sandrin. Pastarasis yra aklas ir todėl buvo įdomu stebėti šį žmogų, kuris taip didvyriškai kovojo prieš visus priešininkus. Tai, iš tiesų, užsispyrusio sportininko tipas, kuriam lygas sunku rasti.

Vienybėje (gegužės mėn. 19 d.) skaitėme pastabas apie Pabaltiečių pirmenybes, kuriose lietuviai šiame katastrofiškai pralaimėjo. Čia net du žmonės: J. Tysliava ir J. Rutenis išskaičiavo liūdnu pirmenybių vaizdus. Čia vienoje vietoje buvo rašyta, jog "daugelis žaidėjų, numatytų rinktinėn, kaip ir žiūrovai - neatvyko".

Sunku būtų pasakyti, kodėl neatvyko newjorkiečiai lietuviai žiūrovai; tą galėtų daugiau išryškinti vietiniai žmonės. Bet kodėl neatvažiavo kai kurie žaidėjai iš kitų miestų - yra man žinoma.

Pavyzdžiui, Chicagos sporto klubai apie jų žaidėjų oficialų pakvietimą į lietuvių rinkinys sužinojo tik kelioms dienoms prieš pirmenybių pradžią pirmenybės prasidėjo šeštadienį, o pakvietimas atėjo tik trečiadienio vakare. Visi žinome, jog sportininkai nėra kareiviai, kurių pasirošimui

Mirė Simonas Cvirka

New Haven, Conn. Birželio 1 dieną mirė žinomas lietuvis veikėjas Simonas Cvirka, sulaukęs 88 metų amžiaus.

Velionis S. Cvirka mirė nuo susižeidimo. Gegužės 31 dieną, lipdamas laiptais aukštyn namuose, kuriuose jis neseniai buvo apsigyvenęs, Simonas Cvirka staiga susvyravo ir atbulas krisdamas galvą pataikė į radiatoriaus kampaną. Nuo prakirstos žaizdos neteko sąmonės ir nuvežtas į ligoninę neatsigavo. Jo gyvybė užgėso sekančią dieną.

Velionis Simonas Cvirka kilęs iš Lietuvos, iš Vėlionos valsčiaus. Buvo laikrodininkas. Šis amatas jam sekėsi

į kelionę duodamos 24 arba 48 valandos. Jeigu kas sportininkus gretina su kareiviais, tie klysta. Sportininkai yra paprastai "mirtingieji", kurie turi savus planus bei rūpesčius, taip kad jiems jau mažiausia prieš savaitę, o, žinomą geriaur dvi, reikia painformuoti apie jų kvietimą vienur ar kitur.

Atrodo, jog mūsų sportinė vadovybė turėjo gražaus laiko prieš pirmenybes, bet kodėl ji dėsė iki paskutinių dienų, mums yra likę dideliu klausuku. Nevisada nepasisekimo priežastis galima numesti ki-tiems (nors tas yra labai populiaru mūsų tarpe); kartais dalelę kaltės reikia prisiimti ir sau - šiuo atveju tiems žmonėms, kuriems buvo pavesta rūpintis lietuvių reprezentacijos organizavimu.

Dabar artinasi dar daugiau Pabaltiečių pirmenybių rungtių, kurių dvi: lengv. atletika ir plaukymas netrukus bus Clevelande. Ar ten pūs tokie patys vėjai kaip ir New Yorke - parodys ateitis. Tačiau rimtai toms pirmenybėms ruoštis reikia pradėti ne rytoj, o šiandien!

Apie chicagiečio Rimo Vaičiailio gražius pasirodymus ėjime jau buvome anksčiau rašę šiose "nuotrūpose". Bet neseniai vėl gavome progą patirti apie jo naujuosius laimėjimus. Todėl norisi brūkštelėti dar kelis sakinius.

Gegužės mėn. 27 d. jaunas Vaičiailis rungėsi I mylios ėjime Chicagos un-to naujo bėgimo tako (žemė atvežta net iš Anglijos) atidarymo varžybose. Čia jis užėmė I vietą, parodydamas 6:54,1 min. laiką. Gegužės mėn. 30 d. jis dalyvavo visos Amerikos ėjiku (A.A.U.) 25 km. varžybose ir atėjo trečiuoju. Šis jo pasirodymas buvo bene pats geriausias per jo neilgą sportinę karjerą šiame krašte.

Tad geros sekmės mūsų jaunajam sporto ambasadoriui!

nes iš savo uždarbio ne tik pragyveno, bet galėjo sutaupyti ir aukoti stambias sumas pinigų Lietuvos laisvės reikalams. Visi šio miesto senieji lietuviai pažinojo velionį S. Cvirką kaip didelį labdarybės rėmėją, šviesų ir blaivų lietuvių, kuris labai mėgo knygas ir jas skaitė lietuvių ir anglų kalbose.

Velionis buvo palaidotas birželio 3 d. Beaverdale Nonsecterian kapuose be religinių apeigų. Toks buvo velionio pageidavimas jo paliktam testamentamente. Kapuose, prie kars-to atsiveikimo žodį tarė jo seni bičiuliai Vincas Alksnins ir M. J. Vokietaitis. Laidotuvėmis rūpinosi jo senas draugas V. Krišaitis su žmona. V. Krišaitis velionio buvo paskirtas jo palikimo administratorium.

Pagal testamentą, velionis Simonas Cvirka paliko kelto-

lika tūkstančių dolerių sutau-py. Didžiausia dalis paskirta Vienybei ir Sandarai. O. Kri-paitienės pranešimu, velionio turto paskirstymo daviniai paaiškės tik po liepos 18 d. Tą reikalą tvarko advokatas Matusėvičius.

Velionis S. Cvirka buvo nevedęs.

Didžiausią dalį savo uždirt-to turto paskirdamas lietuviškos spaudos palaikymui, velionis Simonas Cvirka pasis-tatė sau gražiausią paminklą. Ar gali būti geresnis įrankis kovai už Lietuvos laisvę, arba kovai prieš piktą, kaip spau-da?

Lai šis taurus lietuvis būna pavyzdžiu visiems ir lai tas gražus paminklas nušviečia kelią į geresnį rytojū.

J. DIČKIENĖ

Mirė Antanas Kaniušis

Philadelphia, Pa. Birželio 4 dieną, po sunkios ligos mirė Antanas J. Kanin - Kaniušis, vienas iš žymiausių šio miesto lietuvių. Buvo 69 metų amžiaus.

Velionis Antanas Kaniušis paskutiniaisiais metais buvo pasitraukęs iš savo pavyzdin-gai tvarkomo "Kanin's Cafe" restorano biznio, vienoje iš gražesnių Philadelphia rajonų, 4800 N. Broad Street. Vietos lietuviams, ir apimai mūsų visuomenėje jis buvo ži-nomas kaip visuomenininkas, kultūrininkas, priklausė įvai-riose tautiškos ir labdarin-gose organizacijose. Velionis Antanas J. Kaniušis buvo ilga-metis Vienybės skaitytojas ir jos rėmėjas. S. M. balandžio pradžioje, nors sunkiai sirg-damas gulėjo ligoninėje, velio-nis nepamiršo pasveikinti Vie-nybės deimantinio jubiliejaus progą ir prieš pat iškilmes at-siunte jautrų laišką kartu 20 dol. auka.

Velionis A. Kaniušis buvo Pirmosios Lietuvių Paskolos ir Statybos Bendrovės Phila-delphijsoje prezidentas, o vė-liau, kai bendrovė gavo fede-ralinį Čarterį ir pasivadino Liberty Federal Savings ban-ku, apie 35 metus buvo vienas iš jo direktorių. Velionis, be to, kaip pirmojo pasaulinio ka-ro veteranas, buvo narys Ame-rikos Legiono Posto 376.

Gilume nuliūdime liko žmona Juliana, du sūnus, Ed-mundas ir Eugenijus, ir 3 anu-kės.

Velionis buvo kilęs iš Lie-tuvos, Šiaulių apskr. netoli Pakruojo.

Palaidotas birželio 8 d. Šv. Kryžiaus kapuose, Philadel-phijsoje po iškilmingų mišių Šv. Andrejaus lietuvių bažnyčio-je.

Visa lietuvių kolonija liūdi šio kilnaus lietuvio ir giliai užjaučia likusią šeimą.

Kor.

GINTARAS Lietuvos auksas

Ivairiausias gintarinės dovanos vyrams ir moterims prieinamiausiomis kainomis

AMBER GUILD LTD. 80-19 31st Avenue JACKSON HEIGHTS, N. Y. Tel. HA 9-5855

Pasiekama: auto iki 31 Ave. Northern Blvd. IND subway iki Roosevelt Ave. IRT iki 74 St. Port Bus iki 31 Avenue.

Cypress Bedding & Mattress Co.

3427 FULTON STREET BROOKLYN, N. Y. Applegate 7-8802

KETURI AUKŠTAI GRAŽIAUSIŲ BALDŲ! DIDELĖS NUOLAIDOS VIENYBĖS SKAITYTOJAMS!

KUR GERIAUSIA PAILSĖTI PER ATOSTOGAS?

Garsiam Cape Cod, Mass. kurorte prie atviros Atlanto jūros plažo, Long Beach, pušų pavėsy, garsioje lietuviškoje vasarvietės viloje

AUDRONĖ

87 EAST BAY RD., OSTERVILLE, CAPE COD, MASS.

Ištaigingą vilą, erdvūs kambariai. Gražus privatus 2 akry pušynas. Rami aplinkuma, daug vietos poilsiui ir žaidimams. Geras lietuviškas maistas ir malonus patarnavimas. NUO BIRŽELIO 10 D. IKI RUGSĖJO 15 D. Lietuviai savininkai visus kviečia atvykti.

Iš anksto kreiptis: DR. E. JANSONAS 89 Mt. Ida Rd., Boston 22, Mass. Tel. AV 8-5999. Nuo birželio mėn. kreiptis: AUDRONĖ - JANSONAS 87 East Bay Rd., Osterville, Cape Cod, Mass. Tel. GA 8-8425.

Pasitikejimas investacijomis

J. Audėnas

Pravartą kartą pasivadėjau pasikalbėti su vienybe „Kintuojantis, apie pasitikejimą“ (Mutual) Fondais. Tai buvo žinoma žmonija, kurie tempo ir kiti uždirbti pinigų. Žmogus, o ypač lietuvis, vis dar arba kitur taupydami pinigus, ir gerai galvoja apie tai, kaip juos geriau apsaugoti, o ne apie tai, kur tas pinigas geriau patinti, kad jis pats daugiau uždirbtų. Ir jis, patinęs savo santaupas į banko taupomąją sąskaitą ir gaudamas 3-4 procentų palūkaną, dažniau būna visai patenkintas. Tačiau nedaug kas patikrina, kad nors doleris labai tvirtas ir patikimas, bet pragyvenimo kainos vis kyla ir kyla.

Kai prieš 12 metų atvažiavau į Ameriką, už pieno kvortą mokėjau 17 centų, o dabar moku po 27 centus. Jeigu žmogaus uždarius irgi panašiai kyla, tai prekių kainų kilimas nesudaro bėdos. Tačiau visai kas kita sutaupymu. Pvz. per tuos 12 metų (1949 - 1960) į banką padėty 10,000 dolerių suma iš 3-1/2 procentu užaugo iki 15,500 dolerių kapitalo. Bet šio kapitalo perkamoji vertė 12,200 dolerių. Tuo tarpu viename BIP (Mutual) Fonde (kiekviename fonde būna šiek tiek skirtingai) per tuos pat 12 metų, 10,000 dolerių padėjoji suma išaugo iki 57,000 dolerių, o jų perkamoji vertė buvo 45,000 doleriai.

Kodėl toks skirtumas? Ogi todėl, kad bankas žmonių įdėtus pinigus perskolina kitiems asmenims arba įmonėms, o BIP (Mutual) Fondai surinktas sutaupas, už kurias išduodami šėrai, investuoja į daugelį įvairių šakų pilną pasitikejimą turinčių gamybinių ir šaltipeningų (pvz. apdraudimo kompanijų) įmonių. Fondai yra tiek atsargūs, kad kaikiurte iš jų į jokią, kad ir labai patikimą įmonę neinvestuoja daugiau, kaip penkis procentus savo surinktų kapitalų.

Dabar dar yra kitas klausimas. Praeitojo dešimtmečio buvusioji padėtis labai viliojo laikyti santaupas BIP (Mutual) Fonde. Bet kokia bus ūkinė konjunktūra ateinančiame dešimtmetyje? Šiandien išties sunku išpranašauti. Bet jei jau kas ką ima pranašauti eko-

nominiame gyvenime, tai daro pasiremdamas patyrimais ir rimtais duomenimis. Šiais klausimais yra užimti ekonomistai ir mokslininkai ir ūkio planuotojai ir spauda.

Š. m. gegužės 29 dienos numeryje U.S. and World Report, vienas iš rimčiausių Amerikos žurnalo, paskelbė savo studiją, pavadintą: "Naujojo dešimtmečio (1960 - 1970) ekonomines perspektyvas." Studiją paruošė redakcijos kolektyvas, pasiremdamas ekonomino gyvenimo stebėjimo objektyviais duomenimis ir autoritetinių asmenų nuomonėmis. Štai kelias pastatų iš minėtos studijos. Joje sakoma, kad šitame dešimtmetyje JAV gyventojų skaičius priaugs 33 milijonais, o bendras skaičius bus 213 milijonų, prieš 180 mil., 1960 m. Jie pragyvenimui išleis apie 762 milijonų dolerių. Vidutinės šeimos pajamos būslančios 8,100 dolerių per metus, skaitant 1960 metų dolerio vertę. Jei 1960 metais, išskiriant žemės ūkio statybą, buvo pastatyta 1,2 milijonai namų, tai 1970 metais jų pastatysią 1,9 mil. t. y. namų statyba pakilsianti 58 procentais. 1960 metais buvo parduota 6,6 milijonai automobilių, o 1970 metais būslą parduota 8,5 milijonai. Reikšia pakils 29 procentais. Aliuminiaus pramonė nuo 2-ju milijonų tonų gamybos, pakilsianti iki 3,9 milijonų tonų, t. y. 95 procentais. Pilno gamyba iš 99 mil. tonų pakilsianti iki 125 mil. tonų arba 26 procentais. Elektros jėgainės 1960 metais pagaminusios 841 milijoną kilovatvalandų, o 1970 metais pagaminlamčios 1940 bil. kilovatvalandų arba 75 procentais daugiau, ir t. t.

Tenka pabrėžti, kad kiekviena ūkio arba gamybos šaka augdama paskui save traukia ir daugelį kitų ūkio sričių augimą. Todėl iš viso, Amerikos ūkio augimas ir plėtimasis pastebimas ne tik dešimtmečiais, bet ir metais, nežiūrint mažesnių ar didesnių susvyravimų, pasitaikančių kiekviename dešimtmetyje.

Pageidaujantiems platesnių žinių apie Mutual Funds, galima kreiptis į šio straipsnio autorių, J. Audėną, 252 Cleveland St., Brooklyn 8, N. Y.

San Domingo ... Atkelta iš 1 psl.

San Domingo respublika randasi rytinio galo Haiti saloje, apie 80 mylių nuo Kubos. Haiti yra antra, didžiausia po Kubos, Vakarų Indijų sala, daugiau kaip 30,000 kv. mylių ploto.

Kai pernai Trujillo buvo JAV ir kitų kaimynų pasmerktas, tuometinis valstybės sekretorius padėjėjas Dillon senate pasakė, kad Trujillo sumus bando susitarti su Sovietais, įsteigti savo krašte Sovietų ambasada, kitaip sakant, igabenti Kremliaus agentus vykdyti Castro politiką.

Vakarinių Haiti salos galą užima negrų respublika, vadinama Haiti, apie 10,000 kv. mylių ploto, su apie 3,500,000 gyventojų. San Domingo turi apie 20,000 kv. mylių ir apie 2,500,000 gyventojų. Sala labai kalnuota.

Sostinės miestą, irgi San Domingo, įsteigė tenkolinavęs Kolumbo brolis Baltramiejus, 1498 metais. Kitais atvykimais į vakarų pasaulį ten lankėsi pats Kolumbas. Nors jis mirė Ispanijoje, 1450 m., San Domingo mieste pastatyton katedron buvo atvežti jo palaikai ir palaidoti kartu su kitais jų šeimos nariais. Nors, kaip minėta, 1796 metais Kolumbo kaulai buvo pervežti į Havanos katedrą, vietos gyventojai tiki, kad pervežta kito kurio jų šeimos nario palaikai, pats Kolumbas tebesąs tos katedros rūsyje.

Haiti sala, ir kartu su ja San Domingo sritis, pergyveno įvairius besivaržančių europiečių karlautojų užpuolimus. Esmeje Ispanų kolonija, salą, paveržė prancūzai ir ją valdė 200 metų. Prancūzai ją vadino Saint Domingue.

Amerikos ir Prancūzijos revoliucijų išdavoje, Haiti negrai, sukilė prieš Prancūziją, įsteigė vakariniame salos gale savo negrų respubliką. 1801 metais, Napoleono įsakymu, Haiti diktatorių sugavo, išvežė Prancūzijoje ir ten jis mirė kalėjime. Bet vėlesniais sukilimais negrai vėl išsikovojo laisvę ir iki šiai dienai išlaikė savo respubliką, vartodami prancūzų kalbą.

Jos salos du trečdaliai pasiliko baltųjų ispanų globoje. 1844 m. įvyko salos politinis išsiskyrimas į juodųjų Haiti respubliką ir San Domingo baltųjų respubliką.

1869 m. San Domingo prezidentas Baez siūlė JAV prezidentui generolui Grant prijungti San Domingo prie JAV, bet senatas tą siūlymą atmetė.

1916 m. ten kilo žiaurios sąsynės dėl valdžios tarp būsimų diktatorių. JAV įsikūso, įsteigė San Domingo militarine valdžią ir tik 1924 m. pasitraukė, kai tvarka nusistovėjo.

Prieš 32 metus San Domingo prezidentu įsitvirtino generalissimo Trujillo Molinas. Kai 1930 m. audra sugriovė sostinę ir Trujillo savo darbštumu 1936 m. pastatė puikų, modernišką miestą, gyventojų pageldavimu, sostinė, jo pagarbai, buvo pavadinta Ciudad Trujillo. Miestas dabar turi per 200,000 gyventojų.

Atsimeiname, pereltų metų rudenį, Pietų Amerikos respublikos nutarė Trujillo vyriausybę pasmerkti, kaltinant jį dėl kažkieno surengtą pasikėsinimą nužudyti Venezuelos prezidentą. JAV nutraukė su San Domingo diplomatinis ryšius, tuo lyg pastumiant tą

MUMS RAŠO:

Atkelta iš 4 psl.

daiky, tad niekas daug galvos nekvaršina apie kokius tai žurnalistus. Jeigu, kuris nors iš mūsų laikraščių išleity, sakysime, su tuščiu puslapiu, tada gal kam ir kiltų mintis apie žurnalistus.

Gaila, kad dr. K. Sruoga rašė nepasinformavęs apie Kultūros kongresą, kurio, deja, šiemet nebebus. Tokiu būdu negalės būti nė žurnalistų sekcijos. Bet jeigu ir toks kongresas su žurnalistų sekcija būtų buvęs vargu ar jis ką nors gero būtų atnešęs. Dr. K. Sruogos suminėteji asmenys, kurie buvo išrinkti per I-III Kultūros kongresą savo pranešimą padarė stieglant Liet. Žurnalistų Sąg-os Chicago skyrių. Vėliau kai kurie iš jų bandė toliau šalinti susidariusias kliūtis ir darbuotis organizaciniame darbe iki kol jų dauguma iš šio skyriaus nuberėjo.

Geriausia būtų, kad jie spaudoje visiems interesuotiesiems apie savo patirtį žurnalistų organizavimo darbe ir tokiu būdu sukeltų diskusijas. Kultūros kongresas, kuris žada būti sekančiais metais, organizacinių problemų, atrodo, nenagrins, o bus daugiau deklaracinių pobūdžio, kaip ir daugumas mūsų suvažiavimų. E. ŠULAITIS

— Valstybės Departamentas Washingtono oficialiai paskelbė Kubą komunistinio bloko nariu esant.

respubliką į Sovietų globą. Jei ten įsibriaus Castro, ir JAV nemokės panaudoti tinkamų žygių tos respublikos gyventojams, šios sulrutės metu padėti, Kremlius ten išties savo kruviną ranką.

NORI PIRKTI AR PARDUOTI NAMUS—TAIP PAT APDRAUDŲ REIKALAIS KREIPKIS Į

AMERICAN HOME REALTY

84-14 Jamaica Ave., Woodhaven 21, N. Y. — (Forest Parkway stotis) Tel. Hickory 1-5220

William J. Drake

Licensed Real Estate Broker

Lietuviams specialus patarnavimas

Income Tax užpildymas

APDRAUDOS SPECIALISTAS

Šioje firmoje apdrausk savo namus, baldus nuo gaisro. Apdrausk nelaimingus atsitikimus prie savo nuosavybės per vieną kitą greičiau nuosavybę neparduosi. Niekas kitas Tau nesuras tinkamesnių namų.

RAINBOW CORNER BAR & LOUNGE

ALFRED A. CILCIUS Savininkas

Salės susirinkimams, vestuvėms, krikštynoms ir kitokiems pobūviams. Taip pat duodami polaidotuviniai pietūs.

106-01 Jamaica Ave. Richmond Hill, N.Y.

Tel. Virginia 6-9506

WHITE HORSE Tavern

BARAS IR RESTORANAS Duodami polaidotuviniai pietūs.

PRANAS BRUČAS Savininkas

86-16 Jamaica Ave. Woodhaven, N. Y.

Tel. Virginia 6-9519

Winter Garden Tavern Inc.

1883 Madison Street Brooklyn 27, N. Y.

(Ridgewood)

Telefona: EVergreen 2-6440

Salė vestuvėms ir kitokioms pramogoms. Geriausias lietuviškas maistas prieinamomis kainomis. POLAIDOTUVINIAI PIETŪS

FESTIVAL RESTAURANT & BAR

Pietūs ir vakarienė

Jaukus baras

Salė susirinkimams vestuvėms ir pobūviams

Gali tilpti 200 žmonių LIETUVIŠKIEMS suėjimams nemokamai

VACYS STEPONIS Savininkas

40 East 26th St. New York City MU 3-2928

THE

Tel. TAYlor 7-9842

Arlington

385 Arlington Ave. Brooklyn 8, N. Y.

Restaurant

Ona ir Jonas Valaičiai

Lietuvių Bendruomenės New Jersey Apygardos veikla

Š. M. gegužės mėn. 27 d. Newark'e, Sv. Jurgio salėje, įvyko Lietuvių Bendruomenės New Jersey Apylinkių atstovų suvažiavimas. Buvo aptarti įvairūs Bendruomenę liečiantieji reikalai, nušviesta praetis veikla, kllūtytis ir nesklaidumai veiktai plėsti, pasisakyta dėl ateities planų ir t. t.

Pranešimus padarė visų Apylinkių atstovai. Sprenžiant iš pranešimų, galima susidaryti išvadą, kad Apylinkės veikla. Ten, vienur daugiau, kitur mažiau, reiškiasi gana gyva veikla. Vienas kitas nusiskundimas dėl Bendruomenės narių nepareigingumo ar neveiklumo, negali nustelbti bendro vaizdo, kurį, vis dėlto, teigiamai reikia įvertinti.

Gana veikli buvo ir pati Apygardos Valdyba, kuriai vadovauja žinomas visuomenės veikėjas inž. Vladas Dilis. Veiklos apžvalgoje reikėtų pa-

minėti šiuos svarbesnius dalykus:

1. Apygardos Svetimo vadovas L. Šimkus, aplankęs visas Apylinkių Seštadienines Mokyklas, rado, kad mokslas ir visi kiti susiję su mokykla dalykai nėra suvienodinti; skirtingi vadovėliai, mokslo pradžia ir pabaiga įvairi, nėra mokomųjų dalykų programos ir t. t. Žodžiu sakant, nėra bendros linijos, kuri tas mokyklėles koordinuotų. Todėl šis reikalas tvarkytinas. Tais reikalais bus kreiptasi į Amerikos Lietuvių Bendruomenės Svetimo skyrių.

2. Yra įsteigtas L. B. New Jersey Apygardos Stipendijų Fondas lietuvių jaunimui aukštajam mokslui siekti. Tuo reikalu buvo gyvų diskusijų, tačiau principu sutarta tokį fondą turėti ir jį visomis išgalėmis remti. Instrukcijas ir visa kita, kas yra su fondo vei-

kimu susiję, pavesta paruošti Apygardos Kultūros vadovui A. Budreckui.

3. Jau eilė metų kai Apygarda kartą per metus rengia tradicinę Lietuvių Dieną. Ir šiemet tokia diena bus rengiama birželio mėn. 18 d. (sekmadienį) dideliame Royal Gardens Parke, Rahway, N. J.

Ši šventė — Lietuvių Diena — nėra paprastas piknikas, bet yra, tikra to žodžio prasme, susibūrimas visų New Jersey lietuvių — jaunimo ir senimo — atviroje gražioje gamtoje pasižiūrėti, ką moka mūsų jaunimas ir kaip įsitvirtas lietuvių vybėje. Čia suvažiuoja aukštųjų mokyklų studentai, moksleiviai ir mūsų lietuviškųjų širdžių — Seštadienių Mokyklų mokiniai. Ne plikom rankom jie čia atvyksta, bet pasirengę parodyti, ką gali: dainuoja, griežia, deklamuoja, šoka ir t. t. Visi turi progos pasižiūrėti jaunųjų programos, o tuo pačiu pasimatyti ir pabendrauti su savo senais pažįstamais. Todėl šios šventės nėra vienas lietuvis neturėtų praleisti.

Negalima nutylėti ir apie parengimus, kuriuos šiemet parengė Apygarda. Vienas jų — Dainos ir Literatūros vakaras — įvyko š. m. Kovo mėn. 26 d. Elizabeth'e Lietuvių Laisvės salėje. Dalyvavo ir savokūri-

nus skaitė žymiausiai mūsų rašytojai ir literatai. Atsilankė nemažai žmonių. Tai buvo tikrai rimto dėmesio vertas vakaras

Nemerdį ir N. J. Lietuvių Studentų Sąjunga, kuri, kaipp seniūnija, priklauso N. J. Apygardai. Šių metų gegužės mėn. 6 d. įvykęs tos draugijos surengtas "Čigonų vakaras" tikrai buvo sėkmingas. Pilna pilnutėlė Sopulingos Dievo Motinos salė Kearny, N. J. jaunimėlio bešokančio ir be dainuojančio darė tikrai didelį įspūdį, o dar didesnį įspūdį ir džiaugsmą patyrė visi dalyviai, nes skambėjo lietuvių

kalba ir daina, lyg būtum buvęs anų laikų jaunimo parengimo kur nors Lietuvoje.

J. MELNYNIS, JR.

LIEUVIAI ADVOKATAI

S. Bredis, Jr.

37 Sheridan Avenue
BROOKLYN 8, N. Y.
Telefonas: APplegate 7-0883

C. A. Voket

Vokietams
41-40 74th Street
JACKSON HEIGHTS, N. Y.
Telefonas: NEwton 9-1220

Catskill kalnuose

S. IR E. KRAUNAIČIŲ VASARVIETĖ

Druskonie Hall

Jau atdara ir priima svečius savaitgaliams, grupių iškylos, užsakymus vasaros sezonui ir pensininkus reikalingus ilgesnio poilsio bei priežiūros. Apie atvykimą prašoma įspėti laišku arba telefonu: ANDES, N. Y. Tel. 2781

REPUBLIC LIQUOR STORE, Inc.

G. Jokubaitis, Manager

322 UNION AVENUE
BROOKLYN 11, N. Y.
Tel. EVergreen 7-2087

RAY'S LIQUOR STORE

JUOZAS IR IZABELE MISUNAI
Paklausius rūšies amerikoniški ir importuoti gėrimai
Didžiausias degtinės ir vyno pasirinkimas.
103-35 LEFFERTS BLVD. RICHMOND HILL, N. Y.
Telefonas: Virginia 3-3544

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

JUOZAS KAVALIAUSKAS

LICENSED PENNA AND NEW JERSEY
1001 S. SECOND STREET PHILADELPHIA, PA
Telefonas: DEwcy 4-5136

CHARLES J. ROMAN

(RAMANAUSKAS)
1113 MT. VERNON STREET PHILADELPHIA, PA
Telefonas: POplar 5-4110

JUOZAS GARŠVA

231 BEDFORD AVENUE BROOKLYN 11, N. Y.
KOPLYCIA LAIDOTUVEMS Tel. EVergreen 8-9770

STEPHEN AROMISKIS

(ARMAKAUSKAS)
423 METROPOLITAN AVENUE BROOKLYN 11, N. Y.
KOPLYCIA LAIDOTUVEMS Tel. EVergreen 7-4335

M. P. BALLAS FUNERAL HOME

ALB. BALTRUNAS-BALTON
600 GRAND STREET BROOKLYN, N. Y.
NOTARY PUBLIC Tel. STark 2-5043

ROGERS FUNERAL HOME

P. RADZEVIČIUS, Direktorius
410 METROPOLITAN AVENUE BROOKLYN 11, N. Y.
Tel. STark 2-4409

VISI ŠIE LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI ĮSUCOMOJA
AUTOMOBILIUS ĮVAIRIEMS REIKALAMS

SILVER BELL BAKING CO.

A. RADŽIŪNAS, Savininkas

Mūsų specialybė lietuviška duona. Pyragai
vedybiniams ir kitokiems pokyliams.

36-40 Stagg St., Brooklyn 6, N. Y.
Telefonas: STagg 2-5938

BANGA TELEVISION

VYTAUTAS ZELENIS, Savininkas

3423 FULTON STREET BROOKLYN 8, N. Y.
Telefonas: APplegate 7-0349

PARDUODAMA: televizija, radijas, Hi-Fi stereo, fonografai, dulkių siurbliai, oro vėsintuvai. Didelės nuolaidos Admiral, Motorola ir Blaupunkt vokiškiems Hi-Fi. TAISOMA: televizija, stereo Hi-Fi bei radijas. Darbo valandos kasdien iki 7 v. vak., penktadieniais iki 9 v. v.

GERIAUSIAS

INSURANCE ir REAL ESTATE

PATARNAVIMAS PAS

JOHN ORMAN AGENCY

110-04 Jamaica Ave., Richmond Hill, N. Y.

Telefonas: VIRGINIA 6-1800

Park Florist

Gėlės pristatomos į bet kurias pasaulio vietas.

MATTHEW MAZEIKA
Savininkas

80-15 JAMAICA AVE. WOODHAVEN 21, N. Y.
Telefonas: Virginia 9-3112

ROBERT F. NARK

Apraudo: AUTO Specialistas
Any car - Any age driver
ALL FORMS OF INSURANCE

26 COURT ST. BROOKLYN, N. Y.
Tel. MAin 4-6400 VA 5-0783

DISCOUNTS TO QUALIFIED APPLICANTS
Mutual Insurance Insure your tomorrow today!

Park Hill Realty

Apraudo, nekilnojamas turtas, federaliniai, valstybės
ir miesto taksai. Notary Public.

84-17 Jamaica Ave., Woodhaven 21, N. Y.

TELEFONAS: Virginia 3-1477

Albert F. Peters (Petrauskas)

LISAUSKŲ MAISTO KRAUTUVĖ

Lietuviški sūriai, juoda duona, aukštos rūšies rūkyti
kumpiai, dešros ir skilandžiai pigiomis kainomis
Prekes siunčiame ir per paštą

Martha & Peter Lisauskas
64-09 56th Road Maspeth 78, N. Y.

Telephone: TWining 4-8067

BARAS IR RESTORANAS

Julius Daugmaudis, Sav.
Stiklinis baras, viena
gražiausių uželgų

273 GRAND STREET
Brooklyn 11, N. Y.
Tel. EVergreen 4-9533

VIENYBĖ

Antanas Vaivada iš Washingtono, praeitą savaitę lankėsi pas savo seseris Philadelphiaje ir Brooklyne.

Jonas Ormanas, žinomas biznierių Richmond Hill, N. Y., išskrido į Pittsburghą, į savo tetos Onos Poškienės laidotuves. Vėlionė buvo 90 m. amžiaus.

Zigmas ir Jadvyga Labuckai, Vienybės skaitytojai iš Sudbury Ont., Kanadoje, praeitą savaitę su vaikais lankėsi Chicagoje. Viešėjo pas vienybiečius Stulgus ir kitus savo draugus bei pažįstamus. Zigmas Labuckas yra brooklyniečio Bruno Labucka brolis. Jadvyga Labuckienė yra veikli Sudbury lietuvių bendruomenėje.

Dailininko Alfonso Dargio paroda

Praėjusį sekmadienį New Yorke, AG galerijoje, 925 Madison Avenue prie 73 gatvės, atidaryta Alfonso Dargio naujausių darbų paroda. Dail. Dargis, neseniai Rochesterio parodoje, laimėjęs pirmąją premiją, šioje galerijoje išstatė apie 20 aliejaus ant japoniško popieriaus skoningai įrėmintus darbus. (al)

Reikalinga moteris lengvam namų ruošos darbu ir valgiui gaminti vienai gyvenančiai ir dirbančiai moteriai. Nebūtinai turi kalbėti angliškai. Dėl sąlygų ir algos prašoma telefonuoti PR 2-2903.

Lake Hotel atidarymas

Gegužės 27 — 30 d. d. įvyko LAKE HOTEL, Asbury Park, N. J. sezono atidarymas. Nežlurint nepalankaus oro, atsilankė nemaža svečių ne tik iš New Jersey: Elizabetho, Bayonne, Newark, bet ir iš New Yorko. Svečių tarpe buvo matyti Jokubas Stūkas, Sirusai, "Rutos" ansamblio narių ir eile kitų, jutape nemaža svečių tautelių. Prie gražios orkestro bei plano muzikos, mašonių šeštmininkų vaišiniams, svečiai praleido jaukių valandų.

Padėka

Visiems lankiusiems vėlionę dr. Polikroną F. KUSA jam ligos patale begulint, visiems, kurie juo rūpinosi, palydėjo į paskutinio poilsio vietą ir pareiškė mums užuojautą, o ypač dr. V. Ingelevičiui, dr. ir ponai V. Avižoniams, Pranei ir Andriui Lapėms, dr. V. Kanaukai, dr. ir ponai V. Slavinskams, dr. V. Paprockui, dr. S. Petrauskui, dr. L. Plechavičiui, dr. Legeckui ir visiems kitiems reiškiame nuoširdžią padėką.

Stefanija, Elena, Cynthia, ir Algirdas Kusai; Doma ir ir Henrikas Blazai.

Perki sklypą — pirk ir kalmyką. Su mano ir kito lietuvių sklypu rubežiuojasi dar du sklypai prie Mastic ir Crystal Beach, L. I. Sklypai prie jūros vandens, dideli medžiai, aukštoji vietoje. 75 X 315 pėdų. Kainos ir išmokėjimo sąlygos labai palankios. Suinteresuotieji skubiai kreipkitės: Dr. A. Zarskus, 9 9 Rockland Pl., Stamford, Conn. Tel. FI 8-5120, arba po 6 val. Brooklyne, MI 7-5093.

Gen. Konsulas New Yorke, Jonas Budrys, sveikina abiturientę, baigusią Maironio šeštadieninę mokyklą. Dešinėje - klebonas kun. N. Pakalnis, kuris abiturientams įteikė baigimo pažymėjimus. Iškilmės įvyko Apreiškimo parapijos salėje. Toliau stovi rašytojas P. Naujokaitis ir D. Pentkas.

Nauja abiturientų laida

Birželio 4 d. Maironio šeštadieninė mokykla Brooklyne išleido jau septintąjį savo abiturientų speičių. Devynerių metų lietuviškąjį kursą šiemet baigė: Marija Ažuolaitė, Pra-

nas Ažuolas, Teresė Bendoriūtė, Violeta Gerdvilytė, Steponas Gerdvilius, Danutė Kezytė, Laima Minkūnaitė, Rūta Ruzgaitė. Be to, 8 klasių baigimo pažymėjimai išduoti Guodai Kašubaitėi ir Kazimierui Snieškai.

Iškilnių aktas prarastas Apreiškimo parapijos salėje. Baigimo pažymėjimus abiturientams įteikė klebonas kun. N. Pakalnis, Sveikino Lietuvos generalinis konsulas J. Budrys, visiems abiturientams įdavęs po lietuvišką trispalvę. Toliau sveikino ir dovanomis apdalino: Tėvų komiteto vardu Vyt. Oniūnas, LB vardu D. Penikas, buv. mokytojas Pr. Naujokaitis (dovanojo savo knygą "Akmens širdis"), žodį tarė klasės auklėtojas kun. J. Pakalniškis, mokyklos vedėja E. Ruzglenė. Išvykstančius atsisveikino 8 kl. mokinys Alg. Vasiliauskas, o iš abiturientų grupės kalbėjo Laima Minkūnaitė.

Programoje buvo ir meninė dalis, kur pasireiškė patys abiturientai: Bendoriūtė, Kezytė ir Ruzgaitė paskambino pianinu, Gerdvilius pagrojo smuiku, Snieška — akordeonu, o Gerdvilytė išpildė "Atsisveikinimo" kupletus.

Nuotakingai ir smagiai praėjo abiturientų (jiems gelbėjo ir 8 kl. mokiniai) atlikti tautiniai šokiai: Sukčius, Mikutė ir Rugučiai. Buvo matyti patyrusi mkt. J. Matulaitienės ranka — jos dėka New Yorke jaunimas tautintuose šokiuose yra daug pasiekęs.

Po programos, tėvų rūpesčiu, buvo skoningai paruoštos vaišės, kurias lydėjo šokiai.

Šia abiturientų laida Maironio šeštadieninė mokykla vėl nauju spinduliu atžymėjo savo kuklios, bet vertingos darbuotės naują tarpą. Jei Lietuvoje, išlydint abiturientus, buvo sakoma, kad "jei išėina į gyvenimą", tikime, kad ir šiose sąlygose, tas lietuviškasis atžalynas liks ištikimas savo tautiškajai paskirčiai.

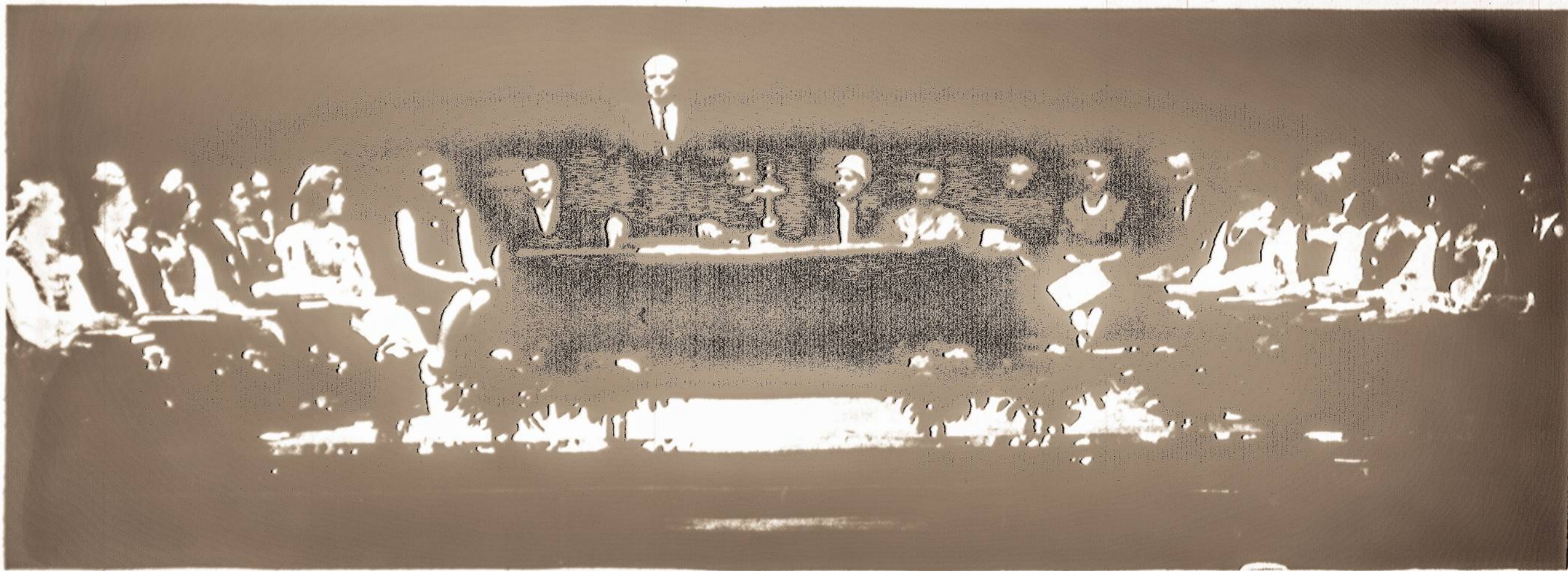
Nauja mokyklos laida — nauji talkininkai Lietuvybei! To nuoširdžiai linkėtina toms ir tiems, kurie per tiek metų lankė šeštadieninę mokyklą ir šame lietuviškame židiny galėjo išsižiebtį švieselę, kuri juos lydės per visą jų gyvenimą. R. Č.

Zarasiškiai linksminasi, neseniai įvykusiame suvažiavime, Brooklyne. Iš kairės: T. Slapšys, kalba J. Siletkis, J. Slepetyš, poetas Faustas Kirša iš Bostono.

V. Mazelio nuotrauka

Neužmirškite atnaujinti Vienybės prenumeratę!

Maironio šeštadieninės mokyklos abiturientai su mokytojais ir globėjais. Kalba Gen. Konsulas Jonas Budrys.

J. Tyslavos, R. nuotr.